

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ : « Η
ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΣΤΗΝ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ»

ΜΑΡΚΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική

Πειραιάς , Οκτώβριος 2015

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

MASTER PROGRAM IN
ECONOMIC AND BUSINESS STRATEGY

FOREIGN DIRECT INVESTMENTS: « THE
INVESTMENT OF THE PIRAEUS BANK IN
BULGARIA AND ROMANIA »

By

MARKAKI EVANGELIA

Master Thesis submitted to Department of Economics of the University of Piraeus in partial
Fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economic and Business Strategy.

Piraeus, Greece, October 2015

*Αφιερώσεις:
Στην οικογένειά μου και
σε όσους με στήριξαν σε
όλη την διάρκεια των
σπουδών μου.*

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής μου εργασίας Κύριο Παντελή Παντελίδη για την πολύτιμη βοήθεια του μέχρι την ολοκλήρωση της συγγραφής της παρούσας εργασίας .Θα ήθελα να τον ευχαριστήσω ακόμα για την άψογη συνεργασία και την υποστήριξή του σε όλο το διάστημα της συγγραφής της και για τις πολύτιμες συμβουλές του.

Τέλος, φυσικά θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την ψυχολογική και ηθική υποστήριξη που μου παρείχαν όχι μόνο κατά την διάρκεια της συγγραφής της παρούσας εργασίας αλλά και όλο το διάστημα των σπουδών μου.

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ : « Η ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΣΤΗΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ»

Σημαντικοί Όροι : Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ), Βαλκάνια, Βουλγαρία, Ρουμανία ,
Τράπεζα Πειραιώς.

Περίληψη

Σκοπός συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η έρευνα και μελέτη των άμεσων ξένων επενδύσεων στα Βαλκάνια με ιδιαίτερη έμφαση στον τραπεζικό τομέα.

Στο πρώτο μέρος , γίνεται ανάλυση του ορισμού των άμεσων ξένων επενδύσεων , παρατίθενται και αναλύονται οι μορφές των άμεσων ξένων επενδύσεων καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα καθεμίας από αυτές . Στην συνέχεια γίνεται ανάλυση του τραπεζικού συστήματος και της λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Στο επόμενο μέρος παρατίθενται στοιχεία που αφορούν τις άμεσες ξένες επενδύσεις στα Βαλκάνια και πιο συγκεκριμένα για τις αγορές των χωρών της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας.

Τέλος, στο εμπειρικό τμήμα της εργασίας πραγματοποιείται μελέτη περίπτωσης της Τράπεζας Πειραιώς στην Βουλγαρία και στην Ρουμανία. Πιο συγκεκριμένα μελετάμε την πορεία της επένδυσης στις δύο αυτές χώρες και την στρατηγική του ομίλου για τις συγκεκριμένες αγορές. Η μελέτη αυτή γίνεται με την ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων του ομίλου το τελευταίο έτος. Από την ανάλυση αυτή προκύπτουν συμπεράσματα που μας οδηγούν να καταλήξουμε αν η επένδυση αυτή του ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς είναι επιτυχής και κερδοφόρα ή όχι.

FOREIGN DIRECT INVESTMENTS: « THE INVESTMENT OF THE PIRAEUS BANK IN BULGARIA AND ROMANIA »

Keywords: Foreign direct Investments (FDI), Balkan states, Bulgaria, Romania, Piraeus Bank, Piraeus Bank Bulgaria, Piraeus Bank Romania.

Abstract

The aim of writing of the present master thesis is the research and study of the foreign direct investments in the Balkans placing particular emphasis on the banking sector. In the first part, an analysis of the definition of the direct foreign investments is being carried out. The forms of foreign direct investments are being mentioned and analyzed, along with their advantages and disadvantages. Then, comes the review of the banking system and of the operation of the financial system. In the next part, elements that concern the direct foreign investments in the Balkans are being mentioned, more concretely regarding the markets of Bulgaria and Romania. Finally, in the empirical part of the thesis, a study of the case of Piraeus Bank in Bulgaria and in Romania is being realized.

More concretely, we study the course of investment in these two countries and the strategy of the group for the particular markets. This study is being realized with the analysis of the group's last year economic, results. From this analysis result conclusions that lead us to conclude if this investment of the Piraeus Bank group is being successful and profitable or not.

Περιεχόμενα

Περίληψη	9
Abstract	11
Κατάλογος Πινάκων	15
Πρόλογος	19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Άμεσες ξένες επενδύσεις

1.1 Εισαγωγή	21
1.1.1 Μορφές ΑΞΕ- Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα	22
1.2 Γιατί προτιμάμε την ΑΞΕ	24
1.3 Η έννοια της Τράπεζας –είδη τραπεζών –τρόπος λειτουργίας χρηματοπιστωτικού συστήματος	25
1.3.1 Ορισμός –είδη τραπεζών	25
1.3.2 Τρόπος λειτουργίας χρηματοπιστωτικού συστήματος	26
1.4 Στρατηγική ανάπτυξης αγοράς	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς

2.1 Ανάλυση του ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς	33
2.1.1 Προσφορά της Τράπεζας Πειραιώς	34
2.1.2 Διεθνής συμμετοχές και πιστοποιήσεις	35
2.1.3 Όραμα και αξίες	36
2.2 Ιστορικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς	37
2.3 Μετοχική σύνθεση της Τράπεζας Πειραιώς	38

2.4 Στόχοι και στρατηγικές της Τράπεζας Πειραιώς	41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Βαλκάνια

3.1 Ιστορικά στοιχεία για τα Βαλκάνια	43
3.1.1 Οι λόγοι που οι Έλληνες επενδύουν στα Βαλκάνια	44
3.1.2 Πως αποφεύγουν οι Έλληνες την υψηλή φορολόγηση στα Βαλκάνια	46
3.1.3 Ελληνικές ΑΞΕ στα Βαλκάνια	47
3.1.4 Ελληνικές ΑΞΕ στα Βαλκάνια στον χρηματοπιστωτικό Τομέα	48
3.1.5 SWOT ανάλυση της βαλκανικής χερσονήσου	50
3.2 Η Τράπεζα Πειραιώς στα Βαλκάνια	51
3.2.1 Βουλγαρία	52
3.2.2 Ρουμανία	61
3.3.3 Στόχοι της Τράπεζας Πειραιώς στα Βαλκάνια	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Οικονομικά στοιχεία

4.1 Οικονομικές εξελίξεις	77
4.1.1 Διεθνής Οικονομία	77
4.1.2 Ελληνική Οικονομία	78
4.1.3 Νοτιοανατολική Ευρώπη	79
4.2 Ανάλυση χρηματοοικονομικών στοιχείων της Τράπεζας Πειραιώς	80
4.2.1 Ποιότητα Δανειακού χαρτοφυλακίου	81
4.2.2 Επάρκεια κεφαλαίων	83

4.2.3 Εξελίξεις αποτελεσμάτων Ομίλου	83
4.3 Σύγκριση στοιχείων μεταξύ Βουλγαρίας και Ρουμανίας	86
4.4 SWOT ανάλυση	87
4.4.1 Τι είναι SWOT ανάλυση	87
4.4.2 SWOT ανάλυση της Τράπεζας Πειραιώς	90

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Συμπέρασμα της διπλωματικής εργασίας	93

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	95

Κατάλογος Πινάκων

1-1 Στρατηγικές ανάπτυξης	28
2-1 Στοιχεία ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς (Μάρτιος 2015)	30
3-1 SWOT ανάλυση για την Βαλκανική χερσόνησο	47
3-2 Ελληνική παρουσία στην Βουλγαρία	56
3-3 Οικονομικά στοιχεία της Piraeus Bank Bulgaria	58
3-4 Ελληνική Παρουσία στην Ρουμανία	65
3-5 Αριθμός ελληνικών εταιρειών και ύψος επενδυμένου κεφαλαίου στην Ρουμανία	66
3-6 Σύνολο ξένων επενδύσεων (FDI) στην Ρουμανία και ύψος ελληνικών επενδύσεων	67
3-7 Συμμετοχή ελληνικού επενδυμένου κεφαλαίου στο συνολικό επενδυμένο κεφάλαιο ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας	69
3-8 Οικονομικά στοιχεία της Piraeus Bank Romania	71
4-1 Δάνεια προ προβλέψεων ανά κατηγορία	78
4-2 Καταθέσεις ανά κατηγορία	78
4-3 Ενοποιημένα οικονομικά στοιχεία του ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς (31.12.2014)	81
4-4 SWOT ανάλυση της Τράπεζας Πειραιώς	87

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα αναφερθούμε στον ορισμό των άμεσων ξένων επενδύσεων, στις μορφές τους και στο λόγο που επιλέγουμε τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Στην συνέχεια του ίδιου κεφαλαίου θα αναφερθούμε στην έννοια της τράπεζας στα ειδή των τραπεζών, στον τρόπο λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και στην στρατηγική της αγοράς.

Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στον όμιλο της τράπεζας Πειραιώς, στα ιστορικά της στοιχεία, στο όρο και στις αξίες της και στην μετοχική της σύνθεση . Επίσης θα αναφερθούμε στους στόχους της τράπεζας Πειραιώς.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στα Βαλκάνια και συγκεκριμένα θα αναφερθούμε στους λόγους επένδυσης στα Βαλκάνια , στις ελληνικές άμεσες ξένες επενδύσεις στα Βαλκάνια και θα κάνουμε μια swot ανάλυση των Βαλκανίων. Στην συνέχεια θα αναφερθούμε στις αγορές της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας. Θα αναλύσουμε τους τρόπους επενδύσεις, τα οικονομικά στοιχεία καθώς και την τράπεζα Πειραιώς στις χώρες αυτές, Στο του κεφαλαίου θα αναφερθούμε στους στόχους της τράπεζας στα Βαλκάνια.

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα αναλύσουμε τα οικονομικά στοιχεία και τις οικονομικές εξελίξεις στην διεθνή οικονομία, στην Ελληνική οικονομία και στην οικονομία στα Βαλκάνια. Τέλος θα αναλύσουμε τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της τράπεζας Πειραιώς και θα αναφερθούμε στα δυνατά και αδύναμα στοιχεία με την swot ανάλυση της τράπεζας.

Τέλος, στο τελευταίο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στα συμπεράσματα της συγκεκριμένης επένδυση, αν είναι κερδοφόρα ή όχι για την τράπεζα Πειραιώς,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι *Άμεσες Ξένες Επενδύσεις* αφορούν τα κεφάλαια που επενδύονται άμεσα από μία χώρα (αποστολέας) σε μία άλλη χώρα (υποδοχέας/αποδέκτης). Αποτελούν διεθνείς ροές κεφαλαίου με τις οποίες μία επιχείρηση δημιουργεί μία νέα θυγατρική ή επεκτείνει μία υφιστάμενη σε κάποια άλλη χώρα.¹

Στις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις ο επενδυτής κατέχει τουλάχιστον το 10% ή και μεγαλύτερο ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης σε άλλη χώρα από την δική του. Ο επενδυτής αυτός ορίζεται ως «άμεσος επενδυτής» και η επιχείρηση ως «επιχείρηση άμεσης επένδυσης». Αν τώρα ο επενδυτής κατέχει ποσοστό μικρότερο του 10 % τότε αναφερόμαστε σε επένδυση χαρτοφυλακίου και όχι σε άμεση ξένη επένδυση γιατί δεν υπακούει σε μια λογική παραγωγής αλλά τοποθέτησης, με εξαίρεση να αποτελεί η επένδυση σε συγγενική εταιρία σε άλλη χώρα. Επίσης μέσα από τις άμεσες ξένες επενδύσεις η θυγατρική εταιρία ελέγχεται από την μητρικής εταιρία, δηλαδή η μητρική εταιρία πρέπει να επηρεάζει τις αποφάσεις που παίρνει η θυγατρική εταιρεία και να καθορίζει την συμπεριφορά της. Κάθε επιχείρηση που έχει κάνει άμεση ξένη επένδυση θεωρείται πολυεθνική.²

¹Κύρκιλης, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, Εκδόσεις Κριτική, 2002

² <http://www.centralbank.gov.cy/>

1.1.1 ΜΟΡΦΕΣ- ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ & ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Στην συνέχεια θα αναφερθούμε στις μορφές των άμεσων ξένων επενδύσεων³ καθώς και στα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που έχει η κάθε μορφή.

- ✓ **Κοινοπραξία (joint venture)**. Ορίζεται ως η συνεργασία μιας ή περισσότερων ξένων επιχειρήσεων με μια ή περισσότερες τοπικές επιχειρήσεις για να δημιουργηθεί μια νέα επιχείρηση ή να εξαγορασθεί μια ήδη υπάρχουσα τοπική επιχείρηση. Σε αυτή την μορφή οι εταίροι πρέπει να συνεισφέρουν τεχνολογία, τεχνογνωσία, κεφάλαια και ανθρώπινο δυναμικό, δηλαδή συνεισφέρουν τον παραγωγικό συντελεστή στο οποίο υπερτερούν σε σχέση με τους άλλους εταίρους.

Τα πλεονεκτήματα αυτής της μορφής είναι τα εξής :

- Το κόστος και ο κίνδυνος της επένδυσης επιμερίζεται.
- Η επιχείρηση αποκτά έναν εταίρο ο οποίος γνωρίζει τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά της χώρας και έχει τις κατάλληλες γνωριμίες.
- Μειώνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ τους , αντιμετωπίζουν από κοινού τον κίνδυνο και αποτρέπουν την είσοδο ανταγωνιστών στην αγορά.
- Δημιουργεί οικονομίες κλίμακας
- Διευρύνονται οι χρηματοδοτικές δυνατότητες
- Βελτίωση των αποτελεσμάτων συνεργασίας των δύο εταίρων
- Σημαντικά οικονομικά κίνητρα από την νομοθεσία αρκετών χωρών με αποτέλεσμα η θυγατρική να συνεπάγεται διαφυγόντα κέρδη.

Τα μειονεκτήματα αυτής της μορφής είναι τα εξής :

- Μη απόλυτος έλεγχος της διοίκησης της νέας επιχείρησης με αποτέλεσμα την μη πλήρη ένταξη στον στρατηγικό σχεδιασμό.
- Διαφορές και διαφωνίες μεταξύ των εταίρων σχετικά με τους στόχους και την στρατηγική της κοινοπραξίας , κάτι που οδηγεί τις πιο πολλές φορές σε διάλυση.

³ . <http://www.aueb.gr/users/milliou>

- ✓ **Μερική εξαγορά (partial acquisition).** Ορίζεται ως η απόκτηση μέρους των μετοχών μιας τοπικής επιχείρησης με την οποία συνεργάζεται μέσω της τεχνογνωσίας, τεχνολογίας κλπ.

Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της μορφής αυτής είναι σχεδόν ίδια με την παραπάνω μορφή ΑΞΕ. Η μορφή αυτή είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη και συχνή και επιλέγεται διότι συνδυάζει πολλά από τα πλεονεκτήματα των άλλων μορφών ΑΞΕ. χωρίς όμως να έχει σοβαρά μειονεκτήματα.

- ✓ **Θυγατρική αποκλειστικής ιδιοκτησίας (wholly-owned subsidiary).** Ορίζεται ως η ίδρυση μιας νέας επιχείρησης στην ξένη χώρα στην οποία η επιχείρηση είναι μοναδικός μέτοχος. Η θυγατρική εταιρεία μπορεί να είναι μια εντελώς νέα επιχείρηση ή μια επιχείρηση που έχει εξαγοράσει.

Τα πλεονεκτήματα αυτής της μορφής είναι τα εξής :

- Η μητρική επιχείρηση διατηρεί τον έλεγχο της θυγατρικής και αποτέλεσμα την διαμόρφωση και εφαρμογή των στρατηγικών της σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Η μητρική καρπώνεται το σύνολο των κερδών της θυγατρικής.
- Δημιουργούνται οικονομίες κλίμακας επειδή ο όγκος της συνολικής παραγωγής του ομίλου αυξάνεται.
- Απόκτηση στρατηγικού πλεονεκτήματος της μητρικής εταιρίας στην προσπάθεια της να διερευνήσει τις παραγωγικές και εμπορικές δραστηριότητες της σε μια ξένη χώρα. Και αυτό γιατί η θυγατρική αφού είναι σε μια άλλη χώρα πρέπει να εξειδικεύσει και να διαφοροποιήσει τα προϊόντα της ώστε να συμβαδίζουν με αυτό.

Τα μειονεκτήματα αυτής της μορφής είναι τα εξής :

- Η μητρική εταιρεία επιβαρύνεται με το σύνολο του οικονομικού κόστους του εγχειρήματος και αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους.

- Ο χαρακτηρισμός της θυγατρικής ως ξένη εταιρεία μπορεί να επιφέρει αρνητικές συνέπειες στον κόσμο και στην κυβέρνηση.

1.2 ΓΙΑΤΙ ΠΡΟΤΙΜΑΜΕ ΤΗΝ ΑΞΕ

Μέχρι το 2008 ήταν εμφανής η πληθώρα άμεσων ξένων επενδύσεων της Ελλάδας σε χώρες του εξωτερικού και κυρίως στα Βαλκάνια. Οι λόγοι ⁴ που οδήγησαν τις επιχειρήσεις σε μια τέτοια επένδυση θα αναλυθούν στην ενότητα αυτή.

- ✓ **Μειωμένο κόστος λειτουργίας** . Η επιχείρηση μπορεί να επενδύσει σε μια χώρα στην οποία υπάρχουν φτηνότεροι πόροι (χαμηλότεροι μισθοί και ημερομίσθια κ.α.) και με αυτόν τον τρόπο να μειώσει το κόστος παραγωγής της. Επίσης μπορεί να επενδύσει στην χώρα από την οποία προμηθευετε πρώτες ύλες ή άλλα υλικά στην οποία θα τα αγοράζει λιγότερο από ότι τα αγόραζε μέσω ξένων προμηθευτών.
- ✓ **Στρατηγική ανάπτυξης** . Αν μια εταιρεία θέλει να αναπτυχθεί στην χώρα της αλλά βλέπει ότι η αγορά είναι κορεσμένη και η προσφορά μεγάλη τότε μπορεί να επιλέξει να κάνει επένδυση σε μια χώρα του εξωτερικού στην αγορά της οποίας για το συγκεκριμένο προϊόν δεν υπάρχει μεγάλη προσφορά αλλά υπάρχει μεγάλη ζήτηση.
- ✓ **Ανταγωνισμός**. Αρκετές επιχειρήσεις προτιμούν να επενδύσουν σε μια ξένη χώρα εξαιτίας του υψηλού ανταγωνισμού που υπάρχει στην χώρα τους. Με τον τρόπο αυτό αυξάνουν τα κέρδη και την παραγωγή τους χωρίς όμως να κινδυνεύουν να χάσουν μερίδιο αγοράς.
- ✓ **Εκμετάλλευση κινήτρων της επιχείρησης από χώρες του εξωτερικού**. Υπάρχουν χώρες οι οποίες δίνουν εξαιρετικά κίνητρα σε επιχειρήσεις άλλων χωρών για να επενδύσουν σε αυτές. Με σκοπό να αναπτύξουν κλάδους τους οι οποίοι είναι σχεδόν ανύπαρκτοι.
- ✓ **Ανάληψη επένδυσης σε μια ξένη χώρα**. Στην χώρα αυτή μπορεί να μην υπάρχει καμιά εταιρία που να έχει αναλάβει μια τέτοια επένδυση στον κλάδο αυτό.

⁴ Κυρκίλης , Άμεσες ξένες επενδύσεις , εκδόσεις κριτική , 2002

- ✓ **Έλλειψη υποδομών.** Βλέπουμε ότι οι ελληνικές τράπεζες δραστηριοποιούνται κυρίως στις βαλκανικές χώρες στις οποίες το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι σχεδόν ανύπαρκτο. Με τον τρόπο αυτό αυξάνουν τα κέρδη τους κάνοντας μια άμεση ξένη επένδυση.

1.3 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ – ΕΙΔΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ– ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

1.3.1 ΟΡΙΣΜΟΣ-ΕΙΔΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Με τον όρο **τράπεζα**⁵ αναφερόμαστε σε μια επιχείρηση η οποία ασχολείται με τις χρηματικές και πιστωτικές συναλλαγές. Ανάλογα με το είδος της μπορεί να δέχεται καταθέσεις, να χορηγεί δάνεια, να φυλάσσει και να διαχειρίζεται αξιόγραφα, να αναλαμβάνει την πληρωμή για λογαριασμό του πελάτη.

Τα είδη των τραπεζών⁶ είναι τα εξής :

- ✓ **Κεντρική τράπεζα.**⁷ Η κεντρική τράπεζα είναι υπεύθυνη για την νομισματική πολιτική και μπορεί να είναι ο δανειστής της τελευταίας λύσης σε περίπτωση κρίσης. Ελέγχει την διάθεση χρήματος και την έκδοση νομίσματος. Κεντρικές τράπεζες είναι η Τράπεζα της Ελλάδος και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.
- ✓ **Εμπορική τράπεζα.** Με τον όρο Εμπορική εννοούμε μια κανονική τράπεζα για να την διακρίνουμε από μια επενδυτική τράπεζα. Αφού πλέον δεν είναι υποχρεωτικό οι δύο αυτές τράπεζες να λειτουργούν κάτω από διαφορετική ιδιοκτησία μερικοί χρησιμοποιούν τον όρο αυτό για να αναφερθούν σε μια τράπεζα ή σε ένα τμήμα τράπεζας που ασχολείται κυρίως με εταιρείες ή μεγάλες επιχειρήσεις. Παραδείγματα εμπορικών τραπεζών είναι : εθνική τράπεζα, η τράπεζα Πειραιώς, η Alpha bank, η Eurobank.

⁵ www.bankofgreece.gr/

⁶ www.bankofgreece.gr/

⁷ www.centralbank.gov.cy

- ✓ **Επενδυτική τράπεζα.** Είναι η τράπεζα που δίνει εγγυητικές επιστολές για πώληση μετοχών και χρεογράφων και συμβουλεύει για συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιρειών. Παράδειγμα επενδυτικών τραπεζών στην Ελλάδα είναι η Ελληνική Τράπεζα βιομηχανικής Ανάπτυξης ΕΤΒΑ η οποία ιδρύθηκε το 1964 , το 2002 η Τράπεζα Πειραιώς εξαγόρασε το 58% και το 2003 απορροφήθηκε από αυτήν.
- ✓ **Τράπεζα κοινοτικής ανάπτυξης.** Είναι οι τράπεζες που παρέχουν οικονομικές υπηρεσίες και πίστωση σε μη ανεπτυγμένες αγορές.
- ✓ **Ταχυδρομικό ταμειστήριο.** Είναι ταμειστήρια που συνδέονται με τα εθνικά ταχυδρομικά συστήματα. Παράδειγμα είναι το ταχυδρομικό ταμειστήριο το οποίο ιδρύθηκε το 1900 και άρχισε να λειτουργεί το 1902 από την Κρήτη στην συνέχεια επεκτάθηκε σε όλη την Ελλάδα και το 1915 η έδρα μεταφέρθηκε στην Αθήνα.
- ✓ **Ιδιωτική τράπεζα.** Είναι η τράπεζα που ασχολείται με λογαριασμούς μεγάλων πελατών με μεγάλη οικονομική επιφάνεια.
- ✓ **Corporate Banking.** Έχει ως αντικείμενο τα τραπεζικά προϊόντα που αφορούν κυρίως επιχειρήσεις και εταιρείες.
- ✓ **Συνεταιριστικές τράπεζες.** Αποτελούν πρωτοβουλίες τοπικού χαρακτήρα με σκοπό την ενίσχυση της τοπικής αγοράς. (πχ γεωργικών προϊόντων)

1.3.2 ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Αρχικά το χρηματοπιστωτικό σύστημα ⁸ορίζεται ως ένα οικονομικό σύστημα το οποίο στηρίζεται στο χρήμα και την βαθμολόγηση της εμπιστοσύνης της διαθεσιμότητας των φυσικών και άυλων πόρων που χρησιμοποιεί τη διαμεσολάβηση στην ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών στις αγορές με σκοπό την ελάττωση του κόστους των ατελειών που εμφανίζονται κατά τις συναλλαγές. Κύριο ρόλο στο σύστημα αυτό παίζουν οι διαμεσολαβητές οι οποίοι, πρώτον, συγκεντρώνουν την πληροφορία εμπιστοσύνης των συναλασσομένων και, δεύτερον, διεκπεραιώνουν τις συμφωνίες των συναλλαγών. Σκοπός του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι η βελτίωση της κατανομής των πόρων στο χώρο και το χρόνο μέσα σε ένα αβέβαιο περιβάλλον συναλλαγών.

⁸ <https://el.wikipedia.org/>

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα περιλαμβάνει δύο υποσυστήματα το τραπεζικό σύστημα και τους θεσμικούς επενδυτές.⁹

- ✓ Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί την καρδιά του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας χώρας. Σε αυτό περιλαμβάνονται οργανισμοί που έχουν τον ρόλο διαμεσολαβητή ανάμεσα σε αποταμιευτές και πιστούχους εξασφαλίζοντας τον μετασχηματισμό της ρευστότητας. Το τραπεζικό σύστημα συμβάλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας με την τόνωση της εγχώριας ζήτησης, την χρηματοδότηση των κλάδων της οικονομίας και με καινοτόμες επενδυτικές πρωτοβουλίες. Το σύστημα αυτό αποτελείται από την κεντρική τράπεζα και τις εμπορικές τράπεζες.

Η κεντρική τράπεζα είναι ένας οργανισμός είτε δημόσιος είτε ιδιωτικός και οι αρμοδιότητές της είναι :

- Να οριοθετεί τα επιτόκια των τραπεζών μέσω του καθορισμού του επιτοκίου δανεισμού της.
- Να ελέγχει και να μεταβάλλει την προσφορά εγχώριου χρήματος με την έκδοση και την ρευστοποίηση ομολόγων ή με την εκτύπωση χρήματος σε επιθυμητά επίπεδα, σε αντιστοιχία με την εξέλιξη μακροοικονομικών μεγεθών της οικονομίας. Άρα η κεντρική τράπεζα είναι ένα από τα βασικά όργανα δημοσιονομικής πολιτικής.
- Να διεξάγει έρευνες και μελέτες σχετικά με τον ιδιωτικό και επιχειρηματικό δανεισμό, με την στατιστική επεξεργασία των ευρημάτων και την διεξαγωγή πορισμάτων για την πορεία της οικονομίας του κράτους.
- Έχει την αρμοδιότητα του τραπεζίτη της κυβέρνησης, δηλαδή εγγυάται ότι η κυβέρνηση θα μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της όταν αντιμετωπίσει δημοσιοοικονομικό έλλειμμα.

Στην Ελλάδα τον ρόλο της κεντρικής τράπεζας έπαιζε η Τράπεζα της Ελλάδας μέχρι το 2002 και από την είσοδο της χώρας στην Ευρωζώνη η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ).

Οι αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος είναι :

- Η άσκηση της ενιαίας Νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ και την εφαρμογή της στην Ελλάδα σύμφωνα με τις καθοδηγήσεις της ΕΚΤ.

⁹ Πετράκης, Χρηματοοικονομικό και τραπεζικό σύστημα, εκδόσεις Πετράκης, 2002

- Διαχείριση για λογαριασμό της ΕΚΤ μέρος των διαθεσίμων της σε συνάλλαγμα και χρυσό σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΚΤ
- Επιβλέπει τα συστήματα και τα μέσα πληρωμών με σκοπό της διασφάλιση της σταθερότητας , της αξιοπιστίας και της αποδοτικότητας τους.
- Παρακολουθεί την χρηματοπιστωτική σταθερότητα για τον εντοπισμό των παραγόντων που θα προκαλούσαν αστάθεια του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας και αξιολογεί τον βαθμό ανθεκτικότητας του.
- Συλλέγει στατιστικά στοιχεία από τις τράπεζες .
- Εκδίδει τραπεζογραμμάτια και κέρματα.

Η συμμετοχή των εμπορικών τραπεζών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα έχει σκοπό την ικανοποίηση των συναλλαγματικών αναγκών των καταναλωτών.

Οι εμπορικές τράπεζες :

- Λειτουργούν ως μεσολαβητές μεταξύ αποταμιευτών και επενδυτών.
 - Επηρεάζουν την προσφορά του χρήματος.
 - Είναι υποχρεωμένες να κρατούν ένα ποσοστό που το καθορίζει η κεντρική τράπεζα των καταθέσεων σε ρευστά διαθέσιμα και δανείσουν το υπόλοιπο τους.
- ✓ Οι θεσμικοί επενδυτές είναι οργανισμοί που έχουν μαζεμένα τεράστια ποσά χρημάτων και επενδύουν σε επιχειρήσεις είτε αγοράζοντας μετοχές στο χρηματιστήριο είτε με άλλα επενδυτικά προϊόντα. Μπορεί να είναι τράπεζες , εταιρίες ασφαλειών , ταμεία συντάξεων , εταιρίες αμοιβαίων κεφαλαίων και ταμεία εξασφάλισης. Έχουν μεγάλη επιρροή στην διοίκηση και στην κερδοφορία των επιχειρήσεων και που έχουν επενδύσει επειδή λόγω των πολλών μετοχών που αγοράζουν έχουν δικαίωμα ψήφου στο διοικητικό συμβούλιο. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να ελέγξουν πολλές επιχειρήσεις.
- ✓ Πιο αναλυτικά οι εταιρίες αμοιβαίων κεφαλαίων και τα ταμεία εξασφάλισης πρώτον, συγκεντρώνουν κεφάλαια από διάφορους επενδυτές και δημιουργούν μια ενιαία επένδυση υπό κοινή διαχείριση. Και δεύτερον, οι επενδυτές έχουν δικαίωμα να ρευστοποιήσουν ανά πάσα στιγμή και να συμμετέχουν στα κέρδη ή τις ζημιές ανάλογα με το ποσοστό που έχουν.

1.4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Κάθε επιχείρηση δραστηριοποιείται χρησιμοποιώντας μια συγκεκριμένη στρατηγική στο σύνολο της. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο συγκεκριμένο επίπεδο εστιάζουν σε θέματα που αφορούν την αποστολή και το όραμα της επιχείρησης ή του ομίλου και την πιθανή επέκταση τους σε νέους τομείς ή έξοδο από κάποιους άλλους¹⁰. Όλες λοιπόν οι ενέργειες που πραγματοποιούνται για την επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μέσω της επιλογής και διαχείρισης ενός συνδυασμού επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, οι οποίες μπορεί να βρίσκονται σε διαφορετικούς κλάδους και αγορές συνιστούν την επιχειρηματική στρατηγική.

Γενικά κάθε επιχείρηση έχει αρκετές επιλογές ως προς τη μορφή στρατηγικής που θα ακολουθήσει για την ανάπτυξη της και την ενίσχυση των κερδών της. Μπορεί για παράδειγμα να εστιάσει στα υπάρχοντα προϊόντα και τις υπάρχουσες αγορές (στρατηγική διείσδυσης-συγκέντρωση αγοράς), να επεκταθεί σε νέες αγορές με τα υπάρχοντα προϊόντα της (στρατηγική ανάπτυξης αγοράς) ή να επεκταθεί με νέα προϊόντα στις υπάρχουσες αγορές (στρατηγική ανάπτυξης προϊόντων)

¹⁰ Στρατηγική των επιχειρήσεων Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία/ τόμος Α' : θεωρία/ 6η έκδοση/
Παπαδάκης Μ. Καθηγητής ΟΠΑ / εκδόσεις Ε. Μπένου/ Αθήνα 2012

Πίνακας 1.1

ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	ΝΕΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ
• Στρατηγική διείσδυσης-συγκέντρωσης αγοράς• Αύξηση μεριδίου αγοράς• Αύξηση ποσότητας χρήσης• Εξερεύνηση νέων εφαρμογών για τωρινούς χρήστες. 2. Στρατηγική ανάπτυξης αγοράς • Γεωγραφική επέκταση• Στόχευση νέων τμημάτων (segments)	3. Στρατηγική ανάπτυξης προϊόντων • Πρόσθεση νέων προϊόντων χαρακτηριστικών• Επέκταση προιοντικής γραμμής• Ανάπτυξη νέων προϊόντων για την υφιστάμενη αγορά 4. Στρατηγική διαφοροποίησης-διασποράς • Συσχετισμένη διαφοροποίηση• Ασυσχετίστη διαφοροποίηση

Πηγή : Στρατηγική των επιχειρήσεων Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία/ τόμος Α' : θεωρία/ 6η έκδοση/ Παπαδάκης Μ. Καθηγητής ΟΠΑ / εκδόσεις Ε. Μπένου/ Αθήνα 2012

Η Στρατηγική Ανάπτυξης αποτελεί βασική κατηγορία της επιχειρηματικής στρατηγικής και έχει σχεδιαστεί προκειμένου να επιτύχει αύξηση των πωλήσεων, των κερδών και των μεριδίων αγοράς για μια επιχείρηση. Συγκεκριμένα, η Στρατηγική Ανάπτυξης Αγοράς σημαίνει ότι η επιχείρηση προσπαθεί να προωθήσει υπάρχοντα προϊόντα σε νέες αγορές προκειμένου να επιτύχει αύξηση της κερδοφορίας της.

Αναλυτικότερα, αυτό μπορεί να επιτευχθεί αρχικά με την ανάπτυξη της επιχείρησης σε νέες γεωγραφικές αγορές όπου έχει διαβλέψει επενδυτικές ευκαιρίες. Μια τέτοια αγορά θα μπορούσε να είναι μια αναπτυσσόμενη χώρα η οποία έχει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης. Επιπλέον, η στρατηγική αυτή θα μπορούσε να υλοποιηθεί και με την προσέλκυση πελατών από άλλα τμήματα της αγοράς. Θα μπορούσε λοιπόν η επιχείρηση να δημιουργήσει προϊόντα, παρεμφερή με τα υπάρχοντα, που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στις απαιτήσεις κάποιων άλλων τμημάτων της αγοράς. Με αυτό τον τρόπο, θα εμποδίσει την προσχώρηση αυτών των πελατών σε ανταγωνίστριες επιχειρήσεις.

Τέλος, η επιχείρηση μέσω της συγκεκριμένης στρατηγικής θα μπορούσε να στρέψει το ενδιαφέρον της, στην ανάπτυξη νέων καναλιών διανομής και να επιτύχει την είσοδο της σε αυτά.¹¹

¹¹ Στρατηγική των επιχειρήσεων Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία/ τόμος Α' : θεωρία/ 6η έκδοση/
Παπαδάκης Μ. Καθηγητής ΟΠΑ / εκδόσεις Ε. Μπένου/ Αθήνα 2012

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

2.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η έδρα της Τράπεζας Πειραιώς¹² είναι στην Αθήνα , έχει παρουσία σε 10 χώρες και περίπου 21 χιλιάδες εργαζόμενους. Ο όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς παρέχει ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών σε περίπου 6 εκατομμύρια πελάτες. Το σύνολο του ενεργητικού του ομίλου φτάνει τα 89 δισεκατομμύρια ευρώ, τα δάνεια μετά από προβλέψεις τα 56 δισεκατομμύρια ευρώ και οι καταθέσεις τα 47 δισεκατομμύρια ευρώ.

Πίνακας 2.1

Στοιχεία ομίλου Τράπεζας Πειραιώς (Μάρτιος 2015)

ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΡΤΙΟΣ 2015
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	88,5 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	55,7 ΔΙΣ ΕΥΡΩ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	46,5 ΔΙΣ ΕΥΡΩ
ΔΕΙΚΤΗΣ CET-1 (ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙΙ)	11,9 %
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	1,137
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	21.000
ΠΕΛΑΤΕΣ	5,8 ΕΚΑΤΟΜ.

Πηγή : <http://www.piraeusbankgroup.com/el/group-profile/brief-profile>

Η τράπεζα ιδρύθηκε το 1916. Για πολλά χρόνια λειτουργούσε ως ιδιωτική τράπεζα ενώ την περίοδο 1975-1991 πέρασε υπό κρατικό έλεγχο. Από το Δεκέμβριο του 1991 που έγινε ιδιωτική έχει παρουσιάσει μεγάλη ανάπτυξη εργασιών , μεγεθών και δραστηριοτήτων, ενώ σήμερα κατέχει ηγετική θέση στην αγορά με μερίδιο αγοράς 29 % στα δάνεια και τις καταθέσεις.

¹² <http://www.piraeusbankgroup.com/el/group-profile/brief-profile>

2.1.2 ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η Τράπεζα Πειραιώς ηγείται ενός ομίλου επιχειρήσεων που καλύπτουν το σύνολο των εργασιών και των δραστηριοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα της Ελλάδος. Η Τράπεζα Πειραιώς διαθέτει ιδιαίτερη τεχνογνωσία στον χώρο των μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων , στον αγροτικό τομέα μετά την εξαγορά της Αγροτικής Τράπεζας , στην καταναλωτική και στεγαστική πίστη, στο green banking , στην παροχή υπηρεσιών κεφαλαιαγοράς και επενδυτικής τραπεζικής καθώς και στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης. Το σύνολο αυτών των υπηρεσιών προσφέρονται τόσο μέσα από το εκτεταμένο δίκτυο των καταστημάτων και τα 1.840 ATM του ομίλου στην Ελλάδα , όσο και από το ηλεκτρονικό δίκτυο τραπεζικής winbank.

Η παρουσία του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς στο εξωτερικό εστιάζεται στην Νοτιανατολική Ευρώπη και Ανατολική Μεσόγειο διαθέτοντας ένα δίκτυο 350 καταστημάτων. Αναλυτικά στην Ρουμανία δραστηριοποιείται με 120 καταστήματα , στην Βουλγαρία με 75 καταστήματα , στην Αλβανία με 45 καταστήματα , στην Σερβία με 31 καταστήματα στην Ουκρανία με 24 καταστήματα με 1 κατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς στο Λονδίνο και στην Γερμανία αντίστοιχα με ένα κατάστημα στην Φρανκφούρτη. Στις 21 Μαΐου του 2015 η Τράπεζα Πειραιώς έκλεισε συμφωνία με την Al Ahli Bank of Kuwait για την πώληση της Piraeus Bank Egypt έναντι 150 USD. Η κίνηση αυτή βοηθάει στην βελτίωση του δείκτη CET1 κατά περίπου 30 μ.β και ενισχύει την ρευστότητα του ομίλου κατά 0,2 δις. Ευρώ περίπου, ενώ εντάσσεται στο πλαίσιο υλοποίησης του εγκεκριμένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης του Ομίλου.

Ο όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς συνδυάζοντας επιχειρηματική ανάπτυξη και κοινωνική ευθύνη προάγει συστηματικά τις σχέσεις του με τους κοινωνικούς εταίρους του μέσω ειδικών δράσεων , ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προστασία του φυσικού , αλλά και του πολιτιστικού περιβάλλοντος. Η Τράπεζα Πειραιώς αναγνωρίζει ότι οι ενεργειακές πηγές δεν είναι ανεξέλεγκτες και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με υπεύθυνο τρόπο. Η συμβολή της Τράπεζας στην προστασία του περιβάλλοντος έχει δύο διαστάσεις :την εσωτερική διάσταση η οποία αναφέρεται στις προσπάθειες της τράπεζας να μετριάσει τις λειτουργικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις της και την εξωτερική διάσταση η οποία αντανακλάται στις προσπάθειες της τράπεζας για αύξηση της περιβαλλοντικής συνείδησης των πελατών της και για την προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον επενδύσεων. Η τράπεζα Πειραιώς έχει

αναπτύξει σημαντική παρουσία στον τομέα της Πράσινης Τραπεζικής , εξειδικευμένα καταστήματα αλλά και προϊόντα για ιδιώτες και επιχειρήσεις. Ταυτόχρονα η τράπεζα λειτουργεί μέσω του πολιτιστικού της ιδρύματος σειρά θεματικών μουσείων ανά Ελλάδα το οποίο αναπτύσσεται διαρκώς και το οποίο έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει στην ελληνική περιφέρεια , με αποτελεσματικό τρόπο , πολιτιστικές δραστηριότητες υψηλών προδιαγραφών.

Σαν μια από τις συστημικές τράπεζες στην Ελλάδα , παίρνει πρωτοβουλίες για την υποστήριξη υγιών επιχειρηματικών σχεδίων και την μεταστροφή της ελληνικής οικονομίας σε ένα σύγχρονο μοντέλο διατήρησης ανάπτυξης.

2.1.2 ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Οι διεθνής συμμετοχές και οι πιστοποιήσεις της Τράπεζας Πειραιώς¹³ είναι:

- ✓ Εθελοντική συμμετοχή στο οικουμενικό σύμφωνο του ΟΗΕ , που περιλαμβάνει βασικές αρχές για ανθρώπινα δικαιώματα εργασίας, προστασίας και πάταξη της διαφθοράς.
- ✓ Είναι η μόνη ελληνική Τράπεζα που έχει υπογράψει την διακήρυξη «Caring for Climate: The business leadership platform» του οικουμενικού συμφώνου του ΟΗΕ.
- ✓ Έχει υπογράψει την οικουμενική πρωτοβουλία προγράμματος περιβάλλοντος του ΟΗΕ με δέσμευση συνυπολογισμού κοινωνικών και περιβαλλοντικών κριτηρίων στην λήψη αποφάσεων.
- ✓ Το 2011 το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης της τράπεζας Πειραιώς πιστοποιήθηκε κατά EMAS για όλα τα καταστήματα και τα κτήρια διοίκησης στην Ελλάδα.
- ✓ Το 2009 η διεύθυνση προσωπικού έλαβε την διεθνή πιστοποίηση «Investors in People» που καταδεικνύει τη δέσμευση της στην υπεύθυνη εκπλήρωση του εργοδοτικού της ρόλου.
- ✓ Συμμετέχει στον διεθνή ΜΚΟ Carbon Disclosure Project, με υποβολή στοιχείων για την περιβαλλοντική επίδοση και τις περιβαλλοντικές δράσεις.
- ✓ Είναι μέλος του ελληνικού δικτύου για την εταιρική κοινωνική ευθύνη το οποίο είναι εθνικός εταίρος του CRS
- ✓ Το 2004 η winbank έγινε η πρώτη ηλεκτρονική τραπεζική στην Ελλάδα που πιστοποιήθηκε από ISO 9001. από τότε η πιστοποίηση ανανεώνεται ετησίως.

- ✓ Έχει πιστοποιηθεί κατά PCI DSS για τη διασφάλιση των ηλεκτρονικών συναλλαγών μέσω καρτών και των στοιχείων των κατόχων τους.
- ✓ Το 2009 η ασφάλεια πληροφοριακών συστημάτων της τράπεζας πιστοποιήθηκε κατά το πρότυπο ISO/IEC 27001 από τον Οργανισμό TUV Hellas, μέλος του TUV Nord Group. Έκτοτε η πιστοποίηση ανανεώνεται ετησίως.

2.1.3 ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ

Το όραμα και το σύστημα αξιών ¹⁴ πάνω στο οποίο στηρίζει την πορεία και την ανάπτυξη της τράπεζα και ο όμιλος είναι :

- ✓ Εστίαση στον πελάτη.
 - Υψηλή ποιότητα εξυπηρέτησης.
 - Εμβάθυνση των πελατειακών σχέσεων στην βάση του αμοιβαίου οφέλους
 - Δημιουργική αναζήτηση και εξεύρεση καινοτόμων λύσεων.
- ✓ Προστασία περιουσίας των μετόχων.
 - Μεριμνήση για την τήρηση των νόμων και των διαδικασιών που έχουν θεσπιστεί.
 - Διασφάλιση της τράπεζας απέναντι σε εσωτερικούς και εξωτερικούς κινδύνους.
- ✓ Ηγετική παρουσία στην αγορά
- ✓ Επένδυση στον άνθρωπο
 - Διασφάλιση της ευημερίας και της εξέλιξης των εργαζόμενων
 - Πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας
 - Σεβασμός στην προσωπικότητα και την διαφορετικότητα του κάθε ατόμου.
- ✓ Συνεισφορά στην κοινωνία
 - Συνέπεια απέναντι στο περιβάλλον
 - Ενεργή συνεισφορά στον πολιτισμό

¹³ <http://www.piraeusbankgroup.com/el/group-profile/international-participations-and-certifications/2004-2014>

¹⁴ <http://www.piraeusbankgroup.com/el/group-profile/vision-and-strategy>

- Ενίσχυση στους ανθρώπους που χρειάζονται υποστήριξη και τις τοπικές κοινωνίες γενικά.

2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ¹⁵

Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύεται το 1916 και το 1918 οι μετοχές της τράπεζας εισάγονται στο χρηματιστήριο. Το 1963 η τράπεζα εντάσσεται στον όμιλο της εμπορικής τράπεζας. Το 1975 η τράπεζα Πειραιώς ως θυγατρική της εμπορικής τράπεζας περνάει υπό κρατικό έλεγχο. Το 1991 η τράπεζα ιδιωτικοποιείται. Το 1993 ιδρύθηκαν οι θυγατρικές Πειραιώς leasing και Πειραιώς πρακτορείας.

Κατά τις δεκαετίες 1990 και 2000 παράλληλα με την οργανική της ανάπτυξη η Τράπεζα υλοποίησε μια σειρά από στρατηγικές κινήσεις με σκοπό να εδραιωθεί στην εγχώρια αγορά. Το 1998 απορρόφησε τις εργασίες της Chase Manhattan στην Ελλάδα , στην εξαγορά της Τράπεζας Μακεδονίας-Θράκης και της μικρής εξειδικευμένης Τράπεζας CreditLyonnaisHellas, ενώ στις αρχές του 1999 στην απόκτηση του ελέγχου της Τράπεζας Χίου και την απορρόφηση των εργασιών της National Westminster Bank PLC στην Ελλάδα . το 2000 δημιουργείται η ολοκληρωμένη πλατφόρμα ηλεκτρονικής τραπεζικής winbank.

Τον Ιούνιο του 2000 έγινε η ενοποίηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα με την απορρόφηση των εμπορικών Τραπεζών Μακεδονίας-Θράκης και Χίου. Το 2002 έκανε στρατηγική συνεργασία με την ING για δραστηριοποίηση στον τομέα των τραπεζοασφαλείσεων. Επίσης το 2002η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε τον έλεγχο της ETBAbank, ενώ την απορρόφησε ολοκληρωτικά τον Δεκέμβριο του 2003.

Ο όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς υλοποιώντας την στρατηγική επέκτασης του στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Ανατολικής Μεσόγειου εξαγόρασε αρχικά την Pater Credit Bank στην Ρουμανία η οποία μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Romania. Το 2005 εξαγόρασε την βουλγαρική τράπεζα Eurobank και μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Bulgaria, και ενίσχυσε έτσι την 12χρονη παρουσία του ομίλου , ενώ τον Μάρτιο του 2006 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση των καταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς στην Βουλγαρία με την Eurobank. Το 2005 εισήλθε στην σερβική αγορά με την εξαγορά της Atlas Bank που μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Beograd, αλλά και στην αιγυπτιακή αγορά με την εξαγορά

¹⁵ <http://www.piraeusbankgroup.com/el/group-profile/important-dates>

της Egyptian Commercial Bank και μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Egypt. Το 2007 ανανέωσε την συνεργασία με την ING για 10 έτη ακόμα.

Τέλος το 2007 ο Όμιλος διεύρυνε την παρουσία του στην Ουκρανία με την εξαγορά της International Commerce Bank η οποία μετονομάστηκε σε Piraeus Bank ICB και στην Κύπρο με την ίδρυση της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου και την συμφωνία εξαγοράς του δικτύου Arab Bank Κύπρου.

Το 2012 η Τράπεζα απέκτησε το «υγιές» τμήμα της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (επιλεγμένα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού) και την Γενική Τράπεζα. Τον Μάρτιο του 2013 η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε τις τραπεζικές δραστηριότητες στην Ελλάδα της Τράπεζας Κύπρου , της Cyprus Popular Bank και της Ελληνικής Τράπεζας. Τον Ιούνιο του 2013 η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε τη Millennium Bank Ελλάδος. Στις 17 Απριλίου 2015 η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε το υγιές μέρος της Πανελληνίας Τράπεζας , συμβάλλοντας έτσι στην περαιτέρω αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Το μέρος των εξαγωγών που έχει κάνει περιελάμβανε 504 εκατομ. Ευρώ καταθέσεις , 370 εκατομ. Ευρώ δάνεια πριν από προβλέψεις καθώς και 26 καταστήματα και 163 εργαζόμενους. Οι συναλλαγές αυτές συνιστούν σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της αναδιάρθρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος διαδικασία στην οποία η Τράπεζα Πειραιώς έχει συμμετάσχει από την πρώτη στιγμή ως βασικός πυλώνας.

Στην συνέχεια τον Ιούνιο του 2013 η Τράπεζα Πειραιώς ολοκλήρωσε την διαδικασία ανακεφαλαίωσης μετά την εφαρμογή του PSI, επιτυγχάνοντας την υψηλότερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα μεταξύ των ελληνικών συστημάτων τραπεζών, τόσο σε απόλυτους όσο και σε σχετικούς όρους. Τον Απρίλιο του η Τράπεζα ολοκλήρωσε με επιτυχία αύξηση του κεφαλαίου ύψους 1,75 δις. Ευρώ με την έκδοση των νέων κοινών μετοχών και την καταβολή μετρητών με την κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των παλιών μετοχών. Οι νέες μετοχές διατέθηκαν στο εξωτερικό σε θεσμικούς και άλλους ειδικούς επενδυτές μέσω διαδικασίας βιβλίου προσφορών καθώς και στην Ελλάδα μέσω δημόσιας δημοπρασίας προς επενδυτές καταγράφοντας θετική ανταπόκριση γεγονός που αποδεικνύει την εμπιστοσύνη των επενδυτών προς τις προοπτικές της Τράπεζας Πειραιώς και κατ' επέκταση του ελληνικού τραπεζικού κλάδου.

Το 2014 ανακοινώνει την συμφωνία για πώληση του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΤΕ Ασφαλιστικής στην ERGO Insurance Group θυγατρική της Munich Re.

Ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου σύμφωνα με το πλαίσιο Βασιλείας κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου σύμφωνα με την Βασιλεία III διαμορφώνεται στο 12 % ενώ ο δείκτης Common Equity Tier 1 ανέρχεται στο 11,9% τον Μάρτιο του 2015 (pro-forma για τη συμφωνία πώλησης της Piraeus Bank Egypt και της ΑΤΕ Ασφαλιστικής, καθώς και την απόκτηση των υγιών στοιχείων της Πανελληνίας Τράπεζας). Ο δείκτης Common Equity Tier -1, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III διαμορφώνεται στο 11,1 % που αντιστοιχεί περίπου στο μέσο όρο των ευρωπαϊκών τραπεζών.

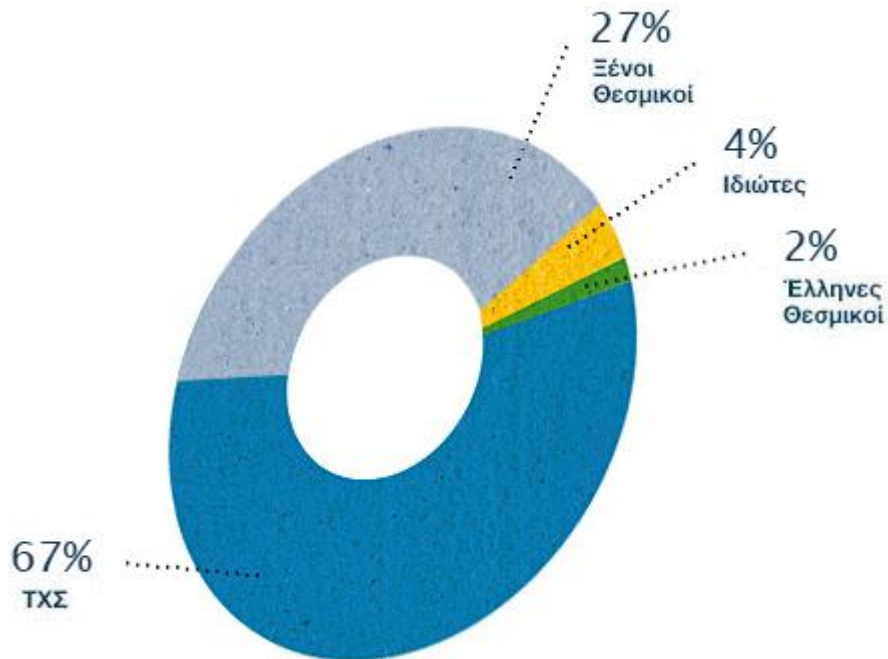
Σήμερα η τράπεζα έχει ήδη ενσωματώσει πλήρως στα συστήματα της την πρώην ΑΤΕbank και τις εγχώριες δραστηριότητες των δικτύων της τράπεζας Κύπρου , CPB, Ελληνικής τράπεζας και Millennium Ελλάδος και πρόσφατα της Γενικής Τράπεζας παρέχοντας στους πελάτες ολοκληρωμένη εξυπηρέτηση.

2.3 ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η τράπεζα Πειραιώς έχει πολυμετοχική σύνθεση. Το σύνολο των κοινών μετοχών της τράπεζας Πειραιώς τον Φεβρουάριο 2015 ανερχόταν σε 165.000. από το σύνολο των κοινών μετοχών (6.101.979.715 κοινές μετοχές αξίας 0,30 ευρώ η καθεμία) το 67 % κατέχονταν από το ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας , το υπόλοιπο 33 % από τον ιδιωτικό τομέα και ειδικότερα 29 % από νομικά πρόσωπα και 4% από φυσικά πρόσωπα.

Πιο συγκεκριμένα η μετοχική σύνθεση της τράπεζας Πειραιώς ήταν η ακόλουθη . :

Μετοχική σύνθεση της Τράπεζας Πειραιώς

Πηγή : <http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/share/shareholder-structure>

Τέλος σε συνέχεια της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, με καταβολή μετρητών και εισφορά εις είδος που ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο 2013, εκδόθηκαν και χορηγήθηκαν από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ν. 3864/2010 και την ΠΥΣ 38/2012 σε συνδυασμό με την ΠΥΣ 6/2013 Τίτλοι Παραστατικών Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών της Τράπεζας (Warrants). Κάθε warrant ενσωματώνει το δικαίωμα του κατόχου του να αγοράσει 4,47577327722 Νέες Μετοχές κυριότητας Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ). Τα εκδοθέντα warrants τα οποία παραμένουν σε ισχύ ανέρχονται σε 843.637.022.¹⁶

¹⁶ <http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/share/shareholder-structure>

2.4 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.

Ο Όμιλος Πειραιώς, έχοντας αποκτήσει ηγετική θέση στην ελληνική τραπεζική αγορά, αποτελεί βασικό μοχλό για την ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας. Παράλληλα, η Πειραιώς εξακολουθεί να διατηρεί τον χαρακτήρα της ως τράπεζας εξειδικευμένης στην παροχή υπηρεσιών προς μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις και, γενικότερα, ως τράπεζας του μεσαίου χώρου της αγοράς.

Με την ισχυρή κεφαλαιακή της βάση, η Τράπεζα Πειραιώς επιδιώκει να συνεισφέρει ενεργά στην παροχή ρευστότητας προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά και να στηρίξει τη χρηματοδότηση φερέγγυων επενδυτικών σχεδίων.

Ειδικότερα για το 2015, παρά τη δύσκολη οικονομική συγκυρία στην Ελλάδα και τις ιδιαίτερες προκλήσεις για τον τραπεζικό κλάδο, η Τράπεζα Πειραιώς, προσαρμοζόμενη στα νέα οικονομικά δεδομένα, κινείται με στόχο την εξασφάλιση επαρκούς ρευστότητας, τη διατήρηση της κεφαλαιακής της επάρκειας, τη διασφάλιση της ποιότητας ενεργητικού και την επαναφορά της το ταχύτερο δυνατό σε συνθήκες κερδοφορίας.

Στις προτεραιότητες στρατηγικού χαρακτήρα του Ομίλου Πειραιώς¹⁷ περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων:

- ✓ να διατηρήσει την ηγετική του θέση στην ελληνική αγορά σε όρους μεριδίων αγοράς δανείων και καταθέσεων,
- ✓ να συνεχίσει να αποτελεί τράπεζα πρώτης επιλογής για τις επιχειρήσεις και τους ιδιώτες στην Ελλάδα,
- ✓ να διαχειριστεί αποδοτικά για τους πελάτες και τον Όμιλο το χαρτοφυλάκιο των δανείων σε καθυστέρηση,
- ✓ να συνεχίσει να πρωτοπορεί σε αναδυόμενους τομείς τραπεζικής, όπως η αγροτική, η πράσινη και η ηλεκτρονική τραπεζική,
- ✓ να παρέχει υπηρεσίες υψηλής ποιότητας προς τους πελάτες, με έμφαση στην ολοκληρωμένη εξυπηρέτηση και την καινοτομία, επιδιώκοντας ακόμα μεγαλύτερη διεξόδυση σε επιμέρους πελατειακές κατηγορίες και περαιτέρω

¹⁷ www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/annual-reports/ Ετήσια Έκθεση και Έκθεση Εταιρικής 2014 Τράπεζα Πειραιώς.

ενίσχυση των σταυροειδών πωλήσεων,

✓ να διαχειριστεί τις διεθνείς δραστηριότητές του έτσι ώστε να είναι επικεντρωμένες στις πιο σημαντικές αγορές, να είναι κεφαλαιακά ανεξάρτητες και, ταυτόχρονα, αυτοχρηματοδοτούμενες και κερδοφόρες, να διατηρήσει την πρωτοπορία του στην υιοθέτηση κορυφαίων πληροφοριακών συστημάτων και τραπεζικών υποδομών γενικότερα,

✓ να συνεχίσει να δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες εργασίας για τους εργαζομένους, ομογενοποιώντας πολλαπλές κουλτούρες, αξιοποιώντας και αναπτύσσοντας πλήρως τις δυνατότητές τους και εξασφαλίζοντας τη δέσμευσή τους για την επίτευξη εξαιρετικών επιδόσεων,

✓ να συμβάλλει σε ένα μοντέλο διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης συνδυάζοντας κερδοφορία με εταιρική υπευθυνότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΒΑΛΚΑΝΙΑ

3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Η λέξη Βαλκάνια¹⁸ προέρχεται από την τουρκική λέξη «μαλκάν» που σημαίνει όρος ή υψηλή δασώδη οροσειρά. Λέγονταν αλλιώς και Βαλκανική χερσόνησος και καθιερώθηκε εσφαλμένα να χαρακτηρίζεται, περισσότερο ως πολιτικός όρος παρά γεωγραφικός, αφενός η περιοχή της νοτιοανατολικής Ευρώπης και συγκεκριμένα η Τρίτη από Δυσμών προς τα Ανατολάς νότια χερσόνησος της Ευρώπης και αφετέρου ανήκουν και χώρες γειτονικές που βρίσκονται εκτός των φυσικών γεωγραφικών ορίων της χερσονήσου αυτής, που από το μακρινό παρελθόν λειτούργησε και λειτουργεί ως σταυροδρόμι πολιτισμών μεταξύ της Ευρωπαϊκής και Ασιατικής ηπείρου.

Η διακριτή ταυτότητα και ο τεμαχισμός της «βαλκανικής χερσονήσου» θεωρείται απότοκος της λανθασμένης αντίληψης της ορεινής γεωγραφίας της, αλλά και της συγκέντρωσης πολλών εθνοτήτων σε ένα γεωγραφικά περιορισμένο χώρο και της εξαιρετικά βίαιης ιστορίας της, που είναι γεμάτη πολέμους επιδρομές, εξεγέρσεις, τις περισσότερες φορές υποκινούμενες από ξένους παράγοντες. Η ευρύτερη περιοχή των « Βαλκανίων» καλύπτει 550.000 χλμ² και ο πληθυσμός της είναι περίπου 53 εκατομμύρια. Το όνομα της περιοχής αντλείται από τα Βαλκανικά όρη ή οροσειρά του Αίμου που διατρέχουν την περιοχή από το κέντρο της Βουλγαρίας έως την ανατολική Σερβία. Στα Βαλκάνια ανήκουν οι εξής χώρες : Βουλγαρία 100 % Αλβανία 100 % Βοσνία & Ερζεγοβίνη 100 % Κροατία 47 % Ελλάδα 84 % Σερβία 73 % Μαυροβούνιο 100 % Κοσσυφοπέδιο 100 % ΠΓΔΜ 100 % . Στις χώρες αυτές ενίοτε περιλαμβάνονται η Ρουμανία η Σλοβενία και η Τουρκία (Ανατολική Θράκη) με την Σλοβενία να αρνείται ότι ανήκει στα Βαλκάνια και να αυτοχαρακτηρίζεται « Χώρα της Κεντρικής Ευρώπης»

¹⁸ <https://el.wikipedia.org/wiki/Βαλκάνια>

3.1.1 ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΙ ΈΛΛΗΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΟΥΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

- Τα Βαλκάνια προσφέρουν στην Ελλάδα μια εντελώς νέα αγορά.
- Η νέα αυτή αγορά βρίσκεται πολύ κοντά στην Ελλάδα.
- Στην αγορά των Βαλκανίων υπάρχει έλλειψη εγχώριου ανταγωνισμού.
- Τα Βαλκάνια προσφέρουν φτηνό εργατικό κόστος , έτσι οι μεταφερόμενες επιχειρήσεις συμβάλουν στην αύξηση της ανεργία στην Ελλάδα.
- Στα Βαλκάνια οι πρώτες ύλες είναι φτηνές σε σχέση με την τιμή τους στην Ελλάδα που τις περισσότερες φορές είναι εισαγόμενη άρα και το κόστος πολύ υψηλό.
- Η Ελλάδα ειδικεύεται στην παραγωγή η οποία επίσης στηρίζεται σε χαμηλό κόστος της ανειδίκευτης εργασίας. Οι γειτονικές χώρες Βουλγαρία, Αλβανία και ΠΓΔΜ προσφέρουν εξαιρετικά καλούς όρους από αυτή την άποψη. Σημαντικό είναι ακόμα να αναφέρουμε ότι η αναλογία των αμοιβών μεταξύ Ελλάδας και Βαλκανίων ήταν 1:8 στην αρχή της μετάβασης και είναι τώρα 1 : 4 ή 1:5. από την άλλη η παραγωγικότητα της εργασίας στα Βαλκάνια στα πρώτα χρόνια ήταν 1 :3 αλλά με

την αυξανόμενη εμπειρία σε ορισμένες περιοχές φτάνει εκείνη των Ελλήνων εργαζομένων. Η τελευταία ανάπτυξη οφείλεται στη συγκέντρωση ενός μεγάλου αριθμού ελληνικών υφαντουργικών επιχειρήσεων κυρίως την Νότια Βουλγαρία) , οι οποίες δημιούργησαν υψηλότερη ζήτηση για εργασία και αύξηση στην συνέχεια στους μισθούς.

- Η ύπαρξη πού ευνοϊκών εμπορικών συμφωνιών (έλλειψη ποσοτώσεων και δασμολογίων , φορολογικές απαλλαγές κλπ) μεταξύ Βουλγαρίας και άλλων κοντινών χωρών , καθώς και η χαμηλή φορολογία (15 % φόρος επί των εταιρικών κερδών στην Βουλγαρία από 01/01/2005)
- Ο υψηλός κίνδυνος η διαφθορά , η δωροδοκία και η γραφειοκρατία που χαρακτηρίζουν την οικονομία των Βαλκανίων αποτελούν αποθαρρυντικούς παράγοντες για τους δυτικούς επενδυτές, ενώ οι Έλληνες ένιωσαν εξοικειωμένοι με αυτή την κατάσταση που την είχαν ζήσει και στην Ελλάδα την δεκαετία του 1980.
- Η ύπαρξη ελληνικής κοινότητας έκανε τους Έλληνες να επενδύσουν στα Βαλκάνια με την ίδρυση εταιρειών τραπεζών κ.α.
- Κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων
- Πολλές αποκρατικοποιήσεις που έδωσε την ευκαιρία σε μεγάλες ελληνικές πολυεθνικές να επενδύσουν.¹⁹²⁰

¹⁹ Επιστημονικό Περιοδικό Marketing-Management/ Παλμός επιχειρήσεων – Οι Ελληνικές επενδύσεις στα Βαλκάνια

²⁰ www.wordpress.com /Οι Ελληνικές επενδύσεις στα Βαλκάνια

3.1.2 ΠΩΣ ΑΠΟΦΕΥΓΟΥΝ ΟΙ ΈΛΛΗΝΕΣ ΤΗΝ ΥΨΗΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Οι ελληνικές εταιρείες για να αποφύγουν την υψηλή φορολόγηση²¹, η οποία υπάρχει στην Ελλάδα, μπορούν να στραφούν σε μια βαλκανική χώρα όπου θα δημιουργήσουν μια εταιρεία με έδρα τη βαλκανική χώρα με αποτέλεσμα να λειτουργούν με τους κανόνες και τους νόμους της χώρας που υποδέχεται τη επένδυση, διατηρώντας το δικαίωμα να επιστρέψουν όποτε αυτές επιθυμούν, τα καταγεγραμμένα ποσά του επενδυμένου κεφαλαίου στην Ελλάδα υπό την μορφή κερδών (επαναπατρισμός κερδών). Ακόμα οι ελληνικές εταιρείες μπορούν να επενδύσουν τα κέρδη τους έτσι ώστε να αποφύγουν ακόμη και την φορολογία του κράτους στο οποίο έχουν επενδύσει. Πολλές φορές εταιρείες, κυρίως εντάσεως εργασίας, προτιμούν να επενδύσουν σε περιοχές με υψηλή ανεργία, όπου θα απασχολούν πάνω από ένα συγκεκριμένο αριθμό εργαζομένων, ή να πραγματοποιήσουν μια επένδυση πάνω από ένα συγκεκριμένο ύψος με αποτέλεσμα να απαλλάσσονται από φορολόγηση ενός μεγάλου μέρους των κερδών τους. Επίσης, πολλές φορές και σε αρκετές βαλκανικές χώρες οι εταιρείες απαλλάσσονται από τη φορολόγηση των κερδών (εξ ολοκλήρου) για τα πρώτα χρόνια λειτουργίας τους, και κάποιο ποσοστό των κερδών για τα επόμενα χρόνια αν επενδύσουν αυτές οι εταιρείες μέσα από το κρατικό πρόγραμμα των ιδιωτικοποιήσεων με πλειοψηφικό πακέτο. Είναι, επίσης, δυνατό βάσει της νομοθεσίας οι εταιρείες, είτε να μεταφέρουν τις ζημιές στα επόμενα έτη (ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις -έως 5 χρόνια- και για τις τράπεζες -έως 10 χρόνια-) είτε να απαλλάσσονται από την πληρωμή κάποιου ποσοστού ΦΠΑ και να έχουν πλήρη απαλλαγή ΦΠΑ όταν πρόκειται για εισαγωγή μηχανολογικού εξοπλισμού. Επιπρόσθετα, οι ξένες επιχειρήσεις στα Βαλκάνια μπορούν να εγγραφούν ως εγχώριες επιχειρήσεις (και όχι ως ξένες πολυεθνικές) με αποτέλεσμα τη χαμηλή φορολογία (για παράδειγμα στη Βουλγαρία το ποσοστό φόρου εταιρικών είναι 15% από 1/1/2005). Τέλος, είναι σύνηθες σε μία χώρα υπό μετάβαση να είναι δεδομένη η ανυπαρξία ενός ανεπτυγμένου κρατικού ελέγχου για αποφυγή φοροδιαφυγής, με αποτέλεσμα την ύπαρξη δωροδοκιών-καταστάσεων διαφθοράς, αλλά και ανυπαρξία ελεγκτικών μηχανισμών, νόμων, αυστηρών

²¹ Αριστείδης Μπιτζένης / Η δυναμική των Βαλκανίων και η μετάβαση των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης στην οικονομία της αγοράς / τόμος Β' / εκδόσεις Σταμούλης 2003

κυρώσεων.

Αποτέλεσμα αυτών η δήλωση ελάχιστων κερδών από την πλευρά των επιχειρήσεων. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, δύναται κάθε επιχείρηση που επιθυμεί να επενδύσει στα Βαλκάνια να δημιουργήσει ταυτόχρονα μια παράκτια εταιρεία (offshore) (εταιρεία που απολαμβάνει προνομιακή φορολογική μεταχείριση σε περιοχές που αποκαλούνται φορολογικοί παράδεισοι) με αποτέλεσμα να εμφανίζεται αυτή η εταιρεία στους πίνακες των χωρών της Βαλκανικής ως επενδύτρια εταιρεία προερχόμενη από χώρα διαφορετική (π.χ. από Κύπρο, Λουξεμβούργο κτλ.) από όπου πραγματικά ανήκουν τα συμφέροντα των επιχειρηματιών που την κατέχουν.²²

3.1.3 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ²³

Η οικονομική κρίση που ταλανίζει την ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια έχει αποτυπωθεί και στην παρουσία των ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια, όπου σημειώνεται στις περισσότερες περιπτώσεις επενδυτική στασιμότητα ή και συρρίκνωση. Με την έναρξη της κρίσης στην Ευρώπη η Βουλγαρία βίωσε μείωση εισροών άμεσων ξένων επενδύσεων, που ιδίως σε ότι αφορά τις ελληνικές επιχειρήσεις θυμίζουν τις αρχές της δεκαετίας του 2000. Παρά τη μείωση όμως, οι ελληνικές επενδύσεις στη γείτονα παραμένουν υψηλές. Οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν επενδύσει σωρευτικά πάνω από €3,5 δισ με μεγάλο ποσοστό των επενδύσεων να αφορά το real estate και έχουν δημιουργήσει πάνω από 45.000 θέσεις εργασίας. Αν δε, συνυπολογιστούν και οι συνδεδεμένες εταιρείες, οι θέσεις εργασίας ξεπερνούν συνολικά τις 70.000 . Πρέπει να συμπληρώσουμε ακόμα ότι η κορύφωση των ροών άμεσων ξένων επενδύσεων στη Βουλγαρία σημειώθηκε και με την ένταξη της χώρας στην ΕΕ, το 2007.

Στην ΠΓΔΜ, δεν υπάρχει μεν αποεπένδυση ελληνικών κεφαλαίων αλλά ούτε καταγράφονται νέες επενδύσεις και η Ελλάδα κατατάσσεται τρίτη μεταξύ των ξένων επενδυτών στην ΠΓΔΜ -όπως άλλωστε και στη Βουλγαρία- έχοντας επενδύσει στη χώρα

²² www.capital.gr / Άρθρο: Ίδρυση εταιρείας στην Βουλγαρία- Αλήθειες και Ψέματα του Γιώργου Δαλιάνη / διευθύνων σύμβουλος της Action A.E.

²³ www.voria.gr / ηλεκτρονική οικονομική εφημερίδα/ Άρθρο : Παραμένουν δυνατές οι Ελληνικές Επιχειρήσεις στα Βαλκάνια

πάνω από €1 δισ. Συνολικά, οι ελληνικές επενδύσεις, που αφορούν κατά κύριο λόγο τους τομείς των τραπεζών, της ενέργειας και του λιανεμπορίου, εκτιμάται ότι έχουν δημιουργήσει 20.000 θέσεις εργασίας.

Στη Σερβία, με επενδεδυμένα κεφάλαια ύψους €2,5 δισ. τα οποία εισήλθαν στη χώρα κυρίως κατά το διάστημα 2001-2008, η Ελλάδα παραμένει ο τρίτος μεγαλύτερος επενδυτής, ενώ οι ελληνικές επιχειρήσεις υπολογίζεται ότι έχουν δημιουργήσει επίσης πάνω από 20.000 θέσεις εργασίας. Η κρίση στην Ελλάδα έχει επηρεάσει λίγο τις εισροές ελληνικών επενδύσεων στη Σερβία αλλά ταυτόχρονα τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε ότι έρχονται στη χώρα μικρές και μεσαίες ελληνικές επιχειρήσεις.²⁴

3.1.4 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ.

Η επέκταση των μεγάλων ελληνικών τραπεζικών ομίλων στα Βαλκάνια²⁵ ξεκίνησε την δεκαετία του 1990 και προέκυψε ως αποτέλεσμα της σταδιακής σύγκλισης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και της οικονομίας προς τα πρότυπα των πιο ανεπτυγμένων ευρωπαϊκών χωρών. Η ωρίμανση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος δημιούργησε την ανάγκη για επέκταση εκτός συνόρων. Τα Βαλκάνια λόγω της πολιτισμικής και γεωγραφικής εγγύτητας δημιούργησαν συνθήκες ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και προσδιόρισαν το νέο πεδίο δράσης των ελληνικών τραπεζών.

Αρχικά η επέκταση των ελληνικών τραπεζών στα Βαλκάνια απέβλεπε κυρίως στην εξυπηρέτηση επιχειρήσεων που δραστηριοποιήθηκαν στην περιοχή αυτή επεκτείνοντας τις δραστηριότητες τους. Αφού γνώριζαν τη δραστηριότητα και τον πιστωτικό κίνδυνο των επιχειρήσεων αυτών, οι ελληνικές τράπεζες άρχισαν την επέκτασή τους στα Βαλκάνια. Μετέπειτα οι ελληνικές Τράπεζες επέκτειναν σιγά-σιγά τις δραστηριότητες τους στις χώρες αυτές επωφελούμενες από την ανερχόμενη αγορά στην λιανική τραπεζική και αξιοποιώντας επενδυτικές ευκαιρίες σε άλλους τομείς όπως η αγορά γης και άλλους.

²⁴ www.enikonomia.gr/ Άρθρο: Η κρίση επηρέασε τις Ελληνικές επενδύσεις στα Βαλκάνια (06/02/2015)

²⁵ Εφημερίδα Καθημερινή /Άρθρο : Γυρίζουν σελίδα στα Βαλκάνια οι ελληνικές τράπεζες / Γιάννης Παπαδογιάννης / 23/11/2014

Οι ελληνικές τράπεζες μέσω της επέκτασης τους στα Βαλκάνια επιδιώκουν να βελτιώσουν την κερδοφορία τους καθώς σταδιακά η λιανική τραπεζική στην Ελλάδα πλησιάζει τα επίπεδα ωρίμανσης των χωρών της Ευρωζώνης.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι ενδιαφέρον για την τραπεζική αγορά των Βαλκανίων δεν εκδηλώνεται μόνο από τις ελληνικές τράπεζες αλλά και από τράπεζες άλλων χωρών της δυτικής Ευρώπης γεγονός που ενισχύει τον ανταγωνισμό και αυξάνει της αποτιμήσεις των προς εξαγορά τραπεζών αυξάνοντας το κόστος διεξόδου στις χώρες αυτές.

Λόγω της οικονομικής κρίσης που βιώνουν οι χώρες σήμερα παρατηρούμε μια δραστική μείωση της παρουσίας των εγχώριων τραπεζών στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και σε αυτό οδηγείται και λόγω της υλοποίησης των σχεδίων αναδιάρθρωσης που βρίσκονται υπό την εποπτεία της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ε.Ε.

Η υλοποίηση των σχεδίων που είναι απολύτως δεσμευτική για τις διοικήσεις , ακόμα και στην περίπτωση που οι οικονομικές συνθήκες για την χώρα και τις τράπεζες βελτιωθούν θεαματικά, θα οδηγήσει στο τέλος των μεγάλων φιλοδοξιών για την κυριαρχία των εγχώριων τραπεζών στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων. Αναγνωρίζεται ακόμη ότι η επέκταση στο εξωτερικό που πραγματοποιήθηκε με εντυπωσιακό τρόπο από την δεκαετία του 1990 έως και το 2008 δεν ανταποκρίθηκε στις μεγάλες προσδοκίες.

Το βασικό σκεπτικό της επέκτασης στα χρόνια της ευφορίας ήταν οι χώρες των Βαλκανίων μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου και την υιοθέτηση του οικονομικού μοντέλου της ελεύθερης αγοράς θα ακολουθούσαν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Οι τράπεζες μέσω μεγάλων επενδύσεων στις γειτονικές χώρες απέκτησαν ισχυρή παρουσία στις ανέγγιχτες αυτές αγορές, πιστεύοντας ότι όταν η εγχώρια αγορά έφτανε σε στάδιο ωρίμανσης, τότε θα ξεκινούσε η έντονα αναπτυξιακή πορεία των «νέων» αγορών εξασφαλίζοντας κέρδη για πολλά χρόνια. Από το 2000 και μετά δεν υπήρχε χρονιά χωρίς κάποια ελληνική τράπεζα να εξαγοράζει μια ξένη ή να ιδρύει μια τράπεζα στο εξωτερικό. Στα μέσα της δεκαετίας του 2000 οι ελληνικές τράπεζες έκαναν όλο και περισσότερο αισθητή την παρουσία τους καθώς οι διοικήσεις του ήταν ενθουσιασμένες με τα πολλά κέρδη στην Ελλάδα και με τις προσδοκίες για τις προοπτικές των Βαλκανίων να βρίσκονται στο αποκορύφωμα προχώρησαν σε ένα μαπαράζ εξαγορών.

Η επέκταση αυτή στις «νέες» αγορές κορυφώθηκε το 2006 με την εξαγορά 7 ξένων τραπεζών σε Βουλγαρία , Ρουμανία, Ουκρανία, Σερβία και Τουρκία. Οι οποίες διέθεταν δίκτυο 800 καταστημάτων και απασχολούσαν 13890 εργαζομένους. Για τις εξαγορές αυτές οι

εγχώριες τράπεζες διέθεσαν περισσότερο από 3 δις ευρώ. Στα τέλη του 2007 οι εγχώριες τράπεζες βρέθηκαν να ελέγχουν τράπεζες σε 15 χώρες ορχώντας παρουσία σε μια μεγάλη περιοχή που περιελάμβανε ανατολικά την Ουκρανία και την Πολωνία , περιελάμβανε το σύνολο των χωρών της Βαλκανικής Χερσονήσου, την Τουρκία και το νοτιοανατολικό σύνορο την Αίγυπτο. Διέθεταν εκτός Ελλάδος 3500 καταστήματα , απασχολούσαν 42000 εργαζόμενους και το συνολικό ενεργητικό τους στο εξωτερικό ανέρχονταν στα 90 δις ευρώ.

Αλλά δυστυχώς οι προσδοκίες των τραπεζών όχι μόνο δεν επαληθεύτηκαν αλλά ακολούθησαν μια εντελώς διαφορετική διαδρομή και τα τελευταία 3 χρόνια οι ελληνικές τράπεζες παλεύουν για την επιβίωση τους.

3.1.5 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟ.

Πίνακας 3.1
SWOT ανάλυση της Βαλκανικής Χερσονήσου

Δυνατά Σημεία ✓ Βρίσκονται πολύ κοντά στην Ελλάδα ✓ Δεν υπάρχει μεγάλος ανταγωνισμός. ✓ Είναι μια νέα αγορά ✓ χαμηλό κόστος παραγωγής και κόστος των μέσων μεταφοράς. ✓ Χαμηλή φορολογία , έλλειψη δασμών και φορολογικές απαλλαγές. ✓ Χαλάρωση των εμποδίων εισόδου και μικρό κόστος εισόδου.	Αδύνατα Σημεία ✓ Ανεπαρκής υποδομή ✓ Γραφειοκρατία, δωροδοκία και διαφθορά. ✓ Οικονομική και πολιτική αστάθεια. ✓ Μη ειδικευμένοι εργάτες. ✓ Ανεπαρκές νομικό πλαίσιο.
Ευκαιρίες ✓ Νέα αγορά χωρίς πολλούς	Απειλές ✓ Αύξηση του ανταγωνισμού

ανταγωνιστές ✓ Εξαγωγές σε άλλες χώρες. ✓ Ανάπτυξη επιχειρήσεων που ασχολούνται με ψυχαγωγία εστιατόρια , καφετέριες, λόγω του αριθμού των φοιτητών που αυξάνεται συνεχώς. ✓ Ένταξη χωρών των Βαλκανίων στην Ευρωπαϊκή ένωση.	λόγω εισόδου στην αγορά νέων επιχειρήσεων. ✓ Χαμηλές τιμές των εισαγόμενων προϊόντων. ✓ Αύξηση ανεργίας κυρίως στην Βόρεια Ελλάδα λόγω των επενδύσεων στις γειτονικές χώρες. ✓ Παγκόσμια οικονομική κρίση η οποία πλήττει και τα Βαλκάνια.

3.2 Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Η τράπεζα Πειραιώς δραστηριοποιείται στις Βαλκανικές χώρες²⁶ και συγκεκριμένα στην Βουλγαρία , Ρουμανία, Σερβία, Αλβανία, Ουκρανία και στην Κύπρο..

Στην Ρουμανία δραστηριοποιείται από το 2000 που ιδρύθηκε η Piraeus Bank Romania με στόχο την ικανοποίηση των αναγκών τραπεζικής εξυπηρέτησης των ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ρουμανία. Γρήγορα επεκτάθηκε σε όλους τους τομείς της τραπεζικής απευθυνόμενη και στις τοπικές επιχειρήσεις. Η Piraeus Bank Romania έχει ανάπτυξη ένα καλά εδραιωμένο δίκτυο καταστημάτων σε όλη τη χώρα μιας και παρέχει ένα ευρύ φάσμα προϊόντων που εξυπηρετεί πελάτες κάθε δυναμικής , από παραδοσιακά νοικοκυριά έως μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες.

Ο όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς δραστηριοποιείται στην Ρουμανία και μέσω θυγατρικών της, Piraeus Leasing , Piraeus Insurance Reinsurance Broker Romania και Piraeus Real Estate Consultants.

²⁶ <http://www.piraeusbank.gr/>

Στην Βουλγαρία δραστηριοποιήσα από το 1993 που ιδρύθηκε η Piraeus Bank Bulgaria με το πρώτο κατάστημα στη Σόφια, αποτελώντας την πρώτη ξένη τράπεζα που εγκαταστάθηκε στη Βουλγαρία. Πλέον παρέχει εκτεταμένη γεωγραφική κάλυψη και είναι μία από τις σημαντικότερες τράπεζες στη χώρα τόσο στη λιανική τραπεζική όσο και στην τραπεζική επιχειρήσεων. Για την περαιτέρω στήριξη των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων του ενεργειακού κλάδου, λειτουργούν εξειδικευμένα καταστήματα σε Σόφια, Βάρνα, Σταρά Ζαγόρα, Μπλαγκόεβγκραντ, Μπουργκάς, Πλέβεν και Ρούσε. Ο Όμιλος παρέχει επίσης, υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης μέσω της εταιρείας Piraeus Leasing Bulgaria.

Στην Αλβανία η τράπεζα Πειραιώς κάνει την εμφάνιση της το Σεπτέμβριο του 1996 με την ίδρυση της Tirana Bank και ήταν η πρώτη τράπεζα που δραστηριοποιήθηκε στην Αλβανία. Σήμερα η Tirana Bank συγκαταλέγεται στις κορυφαίες τράπεζες της Αλβανίας και διαθέτει μεγάλο δίκτυο καταστημάτων. Το ευρύ φάσμα που προσφέρει καλύπτει τις χρηματοοικονομικές ανάγκες του κάθε πελάτη.

Η Τράπεζα Πειραιώς εισήλθε στην αγορά της Σερβίας το 2005 εξαγοράζοντας την Atlas Bank η οποία μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Beograd. Σήμερα , παρέχει μεγάλο εύρος τραπεζικών υπηρεσιών σε ιδιώτες και επιχειρήσεις καλύπτοντας τόσο την τραπεζική επιχειρήσεων όσο και τη λιανική τραπεζική.

Τέλος , με την εξαγορά της τοπικής τράπεζας International Commerce Bank ICB έκανα την εμφάνιση της το 2007 στην αγορά της Ουκρανίας. Το δίκτυο των καταστημάτων της καλύπτει σήμερα βασικές παροχές της χώρας.

3.2.1 ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Η Βουλγαρία βρίσκεται στο νοτιανατολικό τμήμα των Βαλκανίων και έχει πρωτεύουσα τη Σόφια. Έχει έκταση 108.992 τετρ. Χιλιόμετρα και έχει πληθυσμό περίπου 7.245.677 σύμφωνα με στοιχεία του 2014. η συγκεκριμένη χώρα αποτελεί την 14^η σε έκταση χώρα στην Ευρώπη και ανήκει από 01/01/ 2007 στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το νόμισμά της είναι το Λέβα. Οι σημαντικότεροι τομείς της βουλγαρικής οικονομία το 2014 ήταν η βιομηχανία (23,5%) το χονδρικό και λιανικό εμπόριο , οι μεταφορές , οι υπηρεσίες στέγασης και εστίασης (21,3%) καθώς και η δημόσια διοίκηση, η άμυνα, η εκπαίδευση, η υγεία και η κοινωνική πρόνοια

(13,2 %). Η Βουλγαρία πραγματοποιεί εξαγωγές κυρίως στην Γερμανία , την Τουρκία και την Ιταλία ενώ οι εισαγωγές της προέρχονται κυρίως από την Ρωσία , τη Γερμανία και την Ιταλία.

ΟΦΕΛΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Από το 2007 που η Βουλγαρία εισήλθε στην Ευρωπαϊκή Ένωση προχώρησε σε φορολογική μεταρρύθμιση με αποτέλεσμα να προκύψουν σημαντικά οφέλη για του μελλοντικούς επενδυτές της λόγω του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος και των επενδυτικών δυνατοτήτων που προσφέρει.

Τα οφέλη²⁷ αυτά είναι. :

- Χαμηλή φορολογία φυσικών προσώπων 10 %
- 10 % εταιρικός φόρος
- 20% Φ.Π.Α. στις Εθνικές συναλλαγές και μηδενικός για εξαγωγές και κοινοτικές προμήθειες.
- 5 % φόρος μερισμάτων.
- Ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο επένδυσης 2 λέβα =1 ευρώ.
- Μέσα σε 30 ημέρες επιστροφή του φόρου
- 0% φόρος σε περιοχές με υψηλή ανεργία
- 0% φόρος στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές
- Σταθερό τραπεζικό σύστημα
- Χαμηλές ασφαλιστικές εισφορές
- Υπογραφή συμφάσεων περί αποφυγής διπλής φορολόγησης
- Αναγνώριση βουλγαρικών τιμολογίων σε όλη την Ευρώπη
- Απαλλαγή 2 χρόνια από τον Φ.Π.Α. για εισαγωγές εξοπλισμού και συγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια
- Μειωμένο εργατικό κόστος

²⁷ www.agora.mfa.gr/agora/images/docs/ετήσια_έκθεση_για_τις_οικονομικές_εξελίξεις_και_τα_την_πορεία_των_οικονομικών_και_εμπορικών_σχέσεων_Ελλάδας-Βουλγαρίας_Οκτώβριος_2014/πρεσβεία_Ελλάδος_στη_Σόφια

- Μικρότερο κόστος πολλών συντελεστών παραγωγής και μικρό λειτουργικό κόστος διοίκησης
- Δεν υπάρχουν τεκμήρια διαβίωσης

ΑΠΟ ΠΟΙΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Η Βουλγαρία πριν το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ήταν από τις πιο καθυστερημένες οικονομικά χώρες της Ευρώπης και το 80% του πληθυσμού είχε σαν ασχολία την γεωργία. Το 10 % του πληθυσμού ασχολούνταν με τη βιομηχανία. Η αναλογία αυτή βέβαια μετά τον πόλεμο άλλαξε και το 1963 το 23% ασχολούνταν με την βιομηχανία και το 48% με την γεωργία.

Η βιομηχανία αναπτύχθηκε αισθητά και βασίστηκε περισσότερο στις πρώτες ύλες που κατέχει η χώρα. Υπάρχουν πολλά κοιτάσματα χαλκού, μαγγανίου, μολύβδου και πολλών άλλων. Επίσης είναι πλούσια σε κοιτάσματα λιγνίτη που αποτελεί την καλύτερη προϋπόθεση για ανάπτυξη της βιομηχανίας μαζί με την ηλεκτρική ενέργεια που εξασφαλίζεται από υδροηλεκτρικά εργοστάσια. Διαθέτει ακόμα και πηγές πετρελαίου στο βορειοανατολικό τμήμα. Πολύ σημαντική είναι για την Βουλγαρία και η γεωργία. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι στην Βουλγαρία μόνο το 10% των αγροκτημάτων είναι ιδιωτικά το υπόλοιπο 90% ανήκει στο κράτος και η παραγωγή γίνεται από τους γεωργικούς παραγωγικούς συνεταιρισμούς. Βασικά από τα προϊόντα που παράγει είναι τα σιτηρά, τα καπνά τα οποία είναι το βασικό στοιχείο των εξαγωγών και ο ηλιόσπορος από τον οποία παράγουν το λάδι.

Παράγουν επίσης σε σημαντικές ποσότητες φρούτα και κηπευτικά με τα οποία προμηθεύουν τις ανατολικές και δυτικές χώρες. Ακόμα παράγουν μεγάλες ποσότητες από τριαντάφυλλα από τα οποία παράγουν το ροδέλαιο. Μεγάλη επίσης είναι και η κτηνοτροφική παραγωγή, στην οποία την πρώτη θέση κατέχουν τα πρόβατα, ακολουθούν τα χοιρινά και κατόπιν τα βόδια. Στα νότια της χώρας είναι πολύ αναπτυγμένη η σηροτροφία και η μελισσοκομία.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ ²⁸

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Δεκεμβρίου 2014 ο διεθνής οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch επιβεβαίωσε στις 19 Δεκεμβρίου τη μακροχρόνια και βραχυχρόνια πιστοληπτική αξιολόγηση της Βουλγαρίας σε ξένο και εγχώριο νόμισμα στο BBB-/BBB αντίστοιχα. Το Outlook είναι σταθερό. Οι βασικοί λόγοι της επιβεβαίωσης από τη Fitch είναι η επιδείνωση των δημοσίων οικονομικών το δεύτερο εξάμηνο του έτους, τα οποία όμως παραμένουν σε καλύτερα επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες. Επιπλέον παράγοντες είναι η αναμενόμενη αύξηση των αναγκών δανεισμού της κυβέρνησης εξαιτίας της παροχής ρευστότητας στις προβληματικές τράπεζες της χώρας, καθώς όμως και η σταθεροποίηση του τραπεζικού τομέα από τον Ιούνιο.

Πιο συγκεκριμένα :

Ο διεθνής οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch επιβεβαίωσε στις 19 Δεκεμβρίου 2014 τη μακροχρόνια και βραχυχρόνια πιστοληπτική αξιολόγηση της Βουλγαρίας σε ξένο και εγχώριο νόμισμα στο BBB-/BBB αντίστοιχα. Οι βασικοί λόγοι της επιβεβαίωσης από τη Fitch είναι η επιδείνωση των δημοσίων οικονομικών το δεύτερο εξάμηνο του έτους, τα οποία όμως παραμένουν σε καλύτερα επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες. Επιπλέον παράγοντες είναι η αναμενόμενη αύξηση των αναγκών δανεισμού της κυβέρνησης εξαιτίας της παροχής ρευστότητας στις προβληματικές τράπεζες της χώρας, καθώς όμως και η σταθεροποίηση του τραπεζικού τομέα από τον Ιούνιο.

Ο διεθνής οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P υποβάθμισε στις 12 Δεκεμβρίου 2014 τη μακροχρόνια και βραχυχρόνια πιστοληπτική αξιολόγηση της Βουλγαρίας σε BB+/B από BBB-/A-3 αντίστοιχα. Το Outlook είναι σταθερό. Οι βασικοί λόγοι της υποβάθμισης της S&P είναι: 1.) Η αύξηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης, εξαιτίας της παροχής ρευστότητας στις προβληματικές τράπεζες της χώρας. Συγκεκριμένα, η S&P εκτιμά ότι το εγχώριο τραπεζικό σύστημα παραμένει αποδυναμωμένο, ενώ ενδέχεται να χρειαστεί περαιτέρω κρατική στήριξη. 2.) Η τάση αποπληθωρισμού καθώς και το χρέος του ιδιωτικού τομέα είναι παράγοντας κινδύνου για την οικονομική δραστηριότητα, τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα καθώς και τη δημοσιονομική πορεία της χώρας. 3.) Η S&P, εκτιμά ότι η ευρύτερη επιδείνωση των δημοσίων οικονομικών, εξαιτίας της αναιμικής ανάπτυξης και του αποπληθωρισμού, αναμένεται να αυξήσουν της ανάγκες δανεισμού για

²⁸ ²⁸ <http://www.piraeusbankgroup.com/el/market-analysis-treasury/advanced-financial-analysis/finance-of-se-europe/> οικονομικές αναλύσεις της Τράπεζας Πειραιώς στην νοτιοανατολική Ευρώπη.

την περίοδο 2014-2017. Το σταθερό outlook αντανακλά την εξισορρόπηση του κινδύνου από πιθανές αδυναμίες του χρηματοπιστωτικού τομέα με τα έως τώρα χαμηλά επίπεδα του δημοσίου χρέους.

Το πραγματικό ΑΕΠ το τρίτο τρίμηνο του έτους αυξήθηκε κατά 1,5% ετησίως από 1,8% το δεύτερο τρίμηνο και 1,1% το τρίτο τρίμηνο πέρυσι με την αύξηση της τελικής κατανάλωσης και των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου συνέβαλαν θετικά στο πραγματικό ΑΕΠ. Αντίθετα, αρνητικά συνέβαλλε η μείωση το τρίτο τρίμηνο των εξαγωγών αλλά και η αύξηση των εισαγωγών. Για το εννεάμηνο του έτους το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,6% ετησίως από 0,6% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι.

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το δεκάμηνο περιορίστηκε στο 0,9% του ΑΕΠ από 3,0% την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου πέρυσι, εξαιτίας της διεύρυνσης του εμπορικού ελλείμματος στο 5,9% του ΑΕΠ από 4,6% τις ίδιες περιόδους. Αντίστοιχα, αρνητική συμβολή είχε ο περιορισμός του πλεονάσματος τρεχουσών μεταβιβάσεων το δεκάμηνο φέτος στο 3,6% του ΑΕΠ από 5,2% το δεκάμηνο πέρυσι, ενώ το έλλειμμα στο ισοζύγιο εισοδημάτων ανήλθε αμετάβλητο στο 2,9% τις ίδιες περιόδους. Αντίθετα, η διεύρυνση του πλεονάσματος υπηρεσιών στο 6,0% του ΑΕΠ το δεκάμηνο από 5,3% το δεκάμηνο πέρυσι συνέβαλε θετικά, ενώ το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών χρηματοδοτήθηκε από τις ΑΞΕ καθώς οι τελευταίες ανήλθαν στο 2,0% του ΑΕΠ από 3,2% τις ίδιες περιόδους.

Η βιομηχανική παραγωγή τον Οκτώβριο αυξήθηκε κατά 0,4% ετησίως από μείωση 0,04% το Σεπτέμβριο και αύξηση 4,2% τον Οκτώβριο πέρυσι, εξαιτίας της αύξησης της παραγωγής στην μεταποίηση. Επιπλέον, οι λιανικές πωλήσεις τον Οκτώβριο αυξήθηκαν στο 3,0% από 5,4% το Σεπτέμβριο και 6,9% τον Οκτώβριο πέρυσι.

Ο πληθωρισμός συρρικνώθηκε το Νοέμβριο στο 0,6% ετησίως από αντίστοιχες μειώσεις 0,4% τον Οκτώβριο και 1,5% το Νοέμβριο πέρυσι, ενώ οι τιμές τροφίμων μειώθηκαν κατά 0,2% ετησίως από -0,3% και 0,1% τους ίδιους μήνες. Σε μηνιαία βάση, ο γενικός δείκτης τιμών καταναλωτή το Νοέμβριο μειώθηκε κατά 0,4% από αύξηση 0,9% τον προηγούμενο μήνα.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα διευρύνθηκε στο 2,2% του ΑΕΠ το δεκάμηνο από 0,6% την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου το 2013, καθώς οι δημόσιες δαπάνες αυξήθηκαν στο 31,7% του ΑΕΠ από 23,1% τις ίδιες περιόδους. Επιπλέον, τα έσοδα αυξήθηκαν στο 30,4% του ΑΕΠ την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου από 23,7% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι. Τα

δημοσιονομικά αποθεματικά τον Οκτώβριο ανήλθαν στα BGN 8,7δισ. από BGN 8,8δισ. το Σεπτέμβριο. Επιπλέον, τα αποθεματικά στην κεντρική τράπεζα τον Οκτώβριο ανήλθαν στα BGN 5,9δισ. με αύξηση 28,9% ετησίως από 38,8% το Σεπτέμβριο. Σε μηνιαία βάση, τα αποθεματικά στην κεντρική τράπεζα μειώθηκαν κατά 8,3% τον Οκτώβριο από μείωση 0,1% το Σεπτέμβριο.

Ο δανεισμός στον ιδιωτικό τομέα το Νοέμβριο μειώθηκε κατά 7,5% ετησίως από 1,9% τον Οκτώβριο και -0,6% το Νοέμβριο πέρυσι, ενώ αντίστοιχα ο δανεισμός στις επιχειρήσεις μειώθηκε κατά 11,5% από αύξηση 3,0% και -0,4% τους ίδιους μήνες.

Τα δάνεια στα νοικοκυριά παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητα το Νοέμβριο, ενώ οι συνολικές καταθέσεις στον ιδιωτικό τομέα μειώθηκαν στο 5,6% από αυξήσεις 5,4% και 7,7% τους ίδιους μήνες.

Ο γενικός δείκτης του Χρηματιστηρίου Αξιών της Σόφιας αυξήθηκε κατά 5,5% από τις αρχές του έτους στις 22 Δεκεμβρίου και μειώθηκε κατά 0,7% από τις 14 Νοεμβρίου. Η κεφαλαιοποίηση του δείκτη ανήλθε στα BGN 786,0εκ. στις 22 Δεκεμβρίου από BGN 791,9εκ. στις 14 Νοεμβρίου και ο συνολικός δείκτης τιμής/κερδών ανήλθε στο 7,5 από 7,6 τις ίδιες ημέρες. Το βήτα (beta) του δείκτη σε σχέση με το New Europe Blue Chip Index (σταθμισμένος μέσος όρος βάσει κεφαλαιοποίησης 30 μετοχών υψηλής κεφαλαιοποίησης που διαπραγματεύονται στα χρηματιστήρια Αυστρίας, Πολωνίας, Ουγγαρίας, Τσεχίας, Σλοβακίας, Σλοβενίας, Κροατίας, Ρουμανίας και Βουλγαρίας και καταρτίζεται από το Χρηματιστήριο της Βιέννης) ήταν 0,113. Στην αγορά των CDS (Credit Default Swaps-αγορά ασφάλιστρων σε περίπτωση χρεοκοπίας), το συμβόλαιο των πέντε ετών σε USD μειώθηκε στις 22 Δεκεμβρίου στις 190,0μ.β. από 137,5μ.β. στις 14 Νοεμβρίου, ενώ από τις αρχές του έτους αυξήθηκε κατά 67,3μ.β. Στη διατραπεζική αγορά, το επιτόκιο δανεισμού SOFIBOR ενός μήνα στις 22 Δεκεμβρίου παρέμεινε αμετάβλητο στο 0,227% από τις 14 Νοεμβρίου και το διατραπεζικό O/N επιτόκιο αυξήθηκε οριακά στο 0,038% από 0,037% τις ίδιες μέρες.²⁹³⁰

²⁹ www.agora.mfa.gr/agora/images/docs/ετήσια_έκθεση_για_τις_οικονομικές_εξελίξεις_και_τα_την_πορεία_των_οικονομικών_και_εμπορικών_σχέσεων_Ελλάδας-Βουλγαρίας_Οκτώβριος_2014/πρεσβεία_Ελλάδος_στη_Σόφια

³⁰ www.investing.com/central-banks/Bulgarian-national-bank

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Οι τράπεζες στην Βουλγαρία λειτουργούν σύμφωνα με την Εθνική Τράπεζα Βουλγαρίας. Η Εθνική Τράπεζα της Βουλγαρίας είναι η κεντρική τράπεζα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και μια από τις παλαιότερες κεντρικές τράπεζες στον κόσμο , ιδρύθηκε στις 25 Ιανουαρίου 1879. Είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός που είναι αρμόδιος για την έκδοση όλων των τραπεζογραμματίων και κερμάτων στη χώρα, την εποπτεία και τη ρύθμιση του τραπεζικού τομέα και τη διατήρηση της κυβέρνησης σε συναλλαγματικά αποθέματα . Η εθνική τράπεζα της Βουλγαρίας δεν μπορεί όμως να επέμβει στην ισοτιμία του βουλγαρικού νομίσματος έναντι του ευρώ γιατί είναι μια κλειδωμένη ισοτιμία (1 EUR = 1,95583 BGN)

Στη χώρα, λειτουργούν αυτήν τη στιγμή 31 τράπεζες, εκ των οποίων οι 7 αποτελούν παραρτήματα ξένων τραπεζών (μεταξύ των οποίων και η ελληνική ALPHA BANK). Οι υπόλοιπες είναι πλήρως αδειοδοτημένες και εξουσιοδοτημένες να πραγματοποιούν διεθνείς συναλλαγές. Οι 24 αυτές τράπεζες διαιρούνται στη σχετική κατάταξη της Κεντρικής Τράπεζας της Βουλγαρίας σε δύο κατηγορίες, ανάλογα με το μέγεθος των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Έτσι, στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα 5 μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας, στα οποία περιλαμβάνονται η ελληνικών συμφερόντων UBB (ιδιοκτησίας της Εθνικής Τράπεζας). Μεταξύ των υπολοίπων 19 τραπεζών, περιλαμβάνονται οι επίσης ελληνικών συμφερόντων Piraeus Bank Bulgaria και Eurobank EFG Βουλγαρίας.

Επίσης είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι αν και η βουλγαρική οικονομία συνεχίζει να στηρίζεται πρωτίστως στο ρευστό , η χρήση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών έχει ενισχυθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Αντίστοιχη είναι και η αύξηση τόσο των τερματικών POS όσο και του e-banking. Αντιθέτως, παραδοσιακά περιορισμένη είναι στη Βουλγαρία η χρήση επιταγών.

Επίσης ο επαναπατρισμός κερδών επιτρέπεται, αλλά πρέπει να έχει προηγουμένως καταβληθεί φόρος επί των κερδών, ενώ για έμβασμα στο εξωτερικό ποσών άνω των €12.500 πρέπει να υπάρχει έγγραφη αιτιολογία της πληρωμής. Δεν υφίστανται περιορισμοί στη μετατροπή συναλλάγματος από BGN σε €. Αρμόδιες υπηρεσίες γι τα θέματα αυτά είναι φυσικά η Εθνική Τράπεζα Βουλγαρίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΗΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Στη γενική κατάταξη των ξένων επενδυτών στην Βουλγαρία, η Ελλάδα διατηρεί την τρίτη θέση, μετά την Αυστρία και την Ολλανδία, με συνολικές επενδύσεις ύψους € 2.777,5 εκατ. (έναντι € 2.800,4 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2012).³¹ Σύμφωνα πάντως με εκτιμήσεις της Invest Bulgaria, η Ελλάδα είναι δεύτερη, σε άμεσες επενδύσεις στην χώρα, αφού ένα σημαντικό μέρος των εισροών επενδυτικών κεφαλαίων ελληνικών επιχειρήσεων προέρχεται κυρίως από το Λουξεμβούργο και την Κύπρο, καθώς επίσης και από την Ολλανδία.

Κύριοι λόγοι της προτίμησης της Βουλγαρίας ως επενδυτικού προορισμού εκ μέρους Ελλήνων, εκτιμάται ότι είναι η γεωγραφική γειτνίαση, η χαμηλή φορολογία, το φθηνότερο εργατικό κόστος, τα χαμηλότερα κόστη λειτουργίας και συγχρόνως και το μέχρι πρόσφατα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον της χώρας.

Η επενδυτική δραστηριότητα των ελληνικών επιχειρήσεων στην Βουλγαρία γνώρισε μεγάλη ώθηση από το 2000 και, ύστερα από μία προσωρινή υποχώρηση κατά την διετία 2002–2004, έφθασε σε ύψος ρεκόρ το 2007. Στο χαμηλότερο σημείο της έφτασε το 2012, έτος αποεπένδυσης, που ωστόσο, ήταν συγκρατημένη σε σύγκριση με ΑΞΕ άλλων κρατών, ενώ το 2013 παρατηρείται επανάκαμψη.

Σε ότι αφορά την κατανομή των ελληνικών άμεσων επενδύσεων παρατηρείται μία ευρεία διασπορά σε διάφορους τομείς, με σημαντικότερο τον χρηματοπιστωτικό με τους τέσσερις τραπεζικούς ομίλους (όπως αναφέραμε και στην προηγούμενη ενότητα): Εθνική (United Bulgarian Bank -UBB), Alpha Bank, Eurobank (Postbank), Πειραιώς, που αντιπροσωπεύει, σε αξία, σημαντικότερο τμήμα των συνολικών ελληνικών επενδύσεων στην Βουλγαρία. Σημειώνεται ότι οι ελληνικές τράπεζες συμμετέχουν με περίπου 30% μερίδιο στο συνολικό τραπεζικό ενεργητικό και στο σύνολο των καταθέσεων στη χώρα.

Πίνακας 3.2

Ελληνική παρουσία στην Βουλγαρία

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	UNITED BULGARIAN BANK
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	PIRAEUS BANK BULGARIA AD
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS Α.Ε.	EUROBANK BULGARIA A.D.
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	ALPHA BANK SOFIA BRANCH (BULGARIA BRANCH) SOF

Πηγή : <http://www.bankofgreece.gr/> Πίνακας ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων στο Εξωτερικό

³¹ <http://www.bankofgreece.gr/> Πίνακας ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων στο Εξωτερικό

Σύμφωνα με τα στοιχεία της βουλγαρικής υπηρεσίας Εμπορικού Μητρώου³², οι εγγεγραμμένες εταιρείες με ελληνική συμμετοχή το 2014 αυξήθηκαν στις 11.500, ενώ το 2013 ήταν γύρω στις 9.000. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι πολλές από τις εν λόγω εταιρείες ιδρύθηκαν στη Βουλγαρία με μοναδικό σκοπό την αγορά ακινήτου ή αυτοκινήτου και όχι οπωσδήποτε για τη μετεγκατάσταση παραγωγικών δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση, και όταν ακόμη οι επιχειρήσεις αυτές ασκούν πραγματική εμπορική και παραγωγική δραστηριότητα, πρόκειται στη συντριπτική τους πλειοψηφία για μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που λόγω του περιορισμένου μεγέθους τους δεν ασκούν ιδιαίτερη επιρροή στη συνολική εικόνα των ελληνικών επενδύσεων στη Βουλγαρία. Άλλωστε, όπως ήδη αναφέρθηκε, παρά τον αυξημένο αριθμό νέων εταιρειών με ελληνική συμμετοχή, οι συνολικές ελληνικές επενδυτικές ροές στη Βουλγαρία το 2012 σημείωσαν – για πρώτη φορά – κάμψη, ενώ το 2013 επανέκαμψαν κατά € 17,5 εκατ.

Σύμφωνα με έρευνα στο βουλγαρικό Εμπορικό Μητρώο, περισσότερες από τις ανωτέρω εταιρείες με ελληνική συμμετοχή (περισσότερες από 3700 ή περίπου το 32% του συνόλου των επιχειρήσεων με ελληνική συμμετοχή στη Βουλγαρία) είναι εγκατεστημένες στην Σόφια. Περίπου 4300 εταιρείες (περίπου 37% του συνόλου) με ελληνική συμμετοχή είναι εγκατεστημένες σε 3 πόλεις πλησίον των ελληνικών συνόρων: 1) Στο Πετρίτσι περίπου 2200 εταιρείες, 2) στο Μπλαγκόεβγκραντ περίπου 1030 εταιρείες και 3) στο Σαντάνσκι περισσότερες από 1145 εταιρείες. Η Φιλιπούπολη συγκεντρώνει περίπου 700 εταιρείες με ελληνική συμμετοχή.

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΣΤΗΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Η Piraeus Bank Bulgaria³³ ξεκίνησε το 1993 δραστηριότητες στη Βουλγαρία, αποτελώντας την πρώτη ξένη τράπεζα επί βουλγαρικού εδάφους, με την ίδρυση του πρώτου καταστήματος στη Σόφια. Στα τέλη του 2014, το δίκτυο αριθμούσε 83 καταστήματα σε όλη την επικράτεια, παραμένοντας μία από τις σημαντικότερες τράπεζες στη χώρα.

³² www.agora.mfa.gr/agora/images/docs/ετήσια_έκθεση_για_τις_οικονομικές_εξελίξεις_και_τα_την_πορεία_των_οικονομικών_και_εμπορικών_σχέσεων_Ελλάδας-Βουλγαρίας_Οκτώβριος_2014/πρεσβεία_Ελλάδος_στη_Σόφια

³³ <http://www.piraeusbankgroup.com/el/group-profile/groups-presence/bulgaria>

Κύριος στόχος της Piraeus Bank Bulgaria για το 2014 ήταν η διατήρηση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου, η αύξηση των καταθέσεων και η μείωση του λειτουργικού κόστους της τράπεζας.

Οι καταθέσεις πελατών στα τέλη του 2014 αυξήθηκαν σημαντικά σε ποσοστό 25% και διαμορφώθηκαν στα €1.152 εκατ., ενώ τα δάνεια προ προβλέψεων του Ομίλου στη Βουλγαρία μειώθηκαν κατά 1% σε σχέση με το 2013 και διαμορφώθηκαν αντίστοιχα σε €1.323 εκατ.

Ο Όμιλος παρέχει επίσης υπηρεσίες leasing μέσω της Piraeus Leasing Bulgaria.

Πίνακας 3.3
Οικονομικά στοιχεία της Piraeus Bank Bulgaria

	2014	2013	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	1.434	1.100	+30%
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	834	834	0%
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	1.226	910	+35%
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	14	14	0%
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	352	307	+15%

³⁴ Πηγή : Ετήσια Έκθεση και Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης 2014 Τράπεζα Πειραιώς

3.2.2 ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Ρουμανία³⁵ βρίσκεται στη νοτιοανατολική Ευρώπη. Στο βόρειο και κεντρικό τμήμα της δεσπόζουν τα Καρπάθια όρη και στο νότιο η απέραντη κοιλάδα του Δούναβη, η οποία σχηματίζει δέλτα κοντά στη Μαύρη Θάλασσα.

Οι σημαντικότεροι τομείς της ρουμανικής οικονομίας το 2014 ήταν η βιομηχανία (27,3%), το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, οι μεταφορές, οι υπηρεσίες στέγασης και εστίασης (17,9%),

³⁴ Ετήσια Έκθεση και Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης 2014 Τράπεζα Πειραιώς.

καθώς και η δημόσια διοίκηση, η άμυνα, η εκπαίδευση, η υγεία και η κοινωνική πρόνοια (10,3%).

Η Ρουμανία πραγματοποιεί εξαγωγές κυρίως προς τη Γερμανία, την Ιταλία και τη Γαλλία, ενώ οι εισαγωγές της προέρχονται κυρίως από τη Γερμανία, την Ιταλία και την Ουγγαρία.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Οι επενδύσεις στις βαλκανικές χώρες συνεχίζουν να κυμαίνονται σε καλά επίπεδα παρόλο την παγκόσμια κρίση που υπάρχει. Η Ρουμανία προσελκύει εταιρίες για επενδύσεις για τους εξής λόγους.³⁶

1^{ος} Η φορολογία η οποία είναι χαμηλή σε σχέση σε άλλες χώρες.

Συγκεκριμένα το 2005 η κυβέρνηση εφάρμοσε ενιαίο φορολογικό συντελεστή (Flat Tax) επί του εισοδήματος και επί των κερδών των επιχειρήσεων ύψους 16%.

Η φορολογία επιχειρήσεων στην Ρουμανία είναι 16% επί των κερδών. Για τα κέντρα διασκέδασης (ντισκοτέκ και κέντρα παιχνιδιών) και είναι 5% επί του κύκλου εργασιών.

Όλες οι επιχειρήσεις, σύμφωνα με το ρουμανικό δίκαιο, υπόκεινται στο ίδιο φορολογικό καθεστώς, ως προς την πληρωμή του φόρου, για όλες τις δραστηριότητες και μορφές επιχειρήσεων.

Πιο αναλυτικά είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι επιβαρύνονται με φόρο τα κέρδη:

- των ξένων νομικών προσώπων, τα οποία διαθέτουν στην Ρουμανία μία σταθερή έδρα, για τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν από αυτή την εταιρεία στη Ρουμανία.
- των ξένων νομικών προσώπων και των φυσικών προσώπων, που δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι Ρουμανίας, αλλά ασκούν στην Ρουμανία δραστηριότητες, στο πλαίσιο μιας συνεργασίας με ένα άλλο νομικό πρόσωπο και για τα κέρδη που εισπράχθηκαν.
- των ξένων νομικών προσώπων για τα έσοδα από τα ακίνητα τα οποία βρίσκονται στην Ρουμανία και τα κέρδη που προέρχονται από παραχωρήσεις μετοχών ρουμανικών εταιρειών. Οι δαπάνες αφαιρούνται από την φορολογία εάν και μόνο τα έξοδα αυτά είναι συνδεδεμένα με την απόκτηση φορολογητέων εσόδων.

³⁵ <https://el.wikipedia.org/wiki/>

³⁶ www.agora.mfa.gr / Οδηγός Επιχειρείν / θεσμικό επενδυτικό πλαίσιο στην Ρουμανία / κανόνες και πρότυπα εμπορίου 2014-2015/ πρεσβεία Ελλάδος στο Βουκουρέστι.

Υπάρχουν όμως και κατηγορίες οι οποίες δεν υπόκεινται σε φορολόγηση και είναι οι εξής. :

- Έσοδα από μερίσματα που εισπράχθηκαν από μία ρουμανική εταιρεία, από μία άλλη ρουμανική εταιρεία, η οποία εδρεύει σε τρίτη χώρα (εκτός ΕΕ) με την οποία η Ρουμανία έχει υπογράψει συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας.
- Έσοδα τα οποία αποκτήθηκαν από ρουμανική εταιρεία από την πώληση ή μεταβίβαση μετοχών άλλης ρουμανικής εταιρείας η οποία βρίσκεται σε μία χώρα με την οποία η Ρουμανία έχει υπογράψει συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας.
- Κατασκευές: μέθοδος γραμμικής απόσβεσης.
- Τεχνολογικός εξοπλισμός (μηχανήματα, εργαλεία, ηλεκτρονικοί υπολογιστές: δυνατότητα επιλογής της γραμμικής απόσβεσης και της επιταχυνόμενης απόσβεσης).

Σημαντικό είναι επίσης να αναφερθεί ότι τα ελλείμματα που κατεγράφησαν από το 2009 και εφεξής μπορούν να μεταφερθούν στα επόμενα 7 έτη, και οι εταιρείες έχουν την δυνατότητα να πληρώνουν την φορολογία επί των κερδών σε τριμηνιαίες δόσεις. Ο τελικός υπολογισμός γίνεται ανά έτος και στο τέλος γίνεται σύγκριση με τις τριμηνιαίες καταβολές του φόρου.

Η φορολόγηση των εσόδων των φυσικών προσώπων ανέρχεται σε 16%, εκτός αν υπάρχει άλλη ειδική πρόβλεψη. Το κριτήριο του μόνιμου κατοίκου της Ρουμανίας χορηγείται, σύμφωνα με τον φορολογικό κώδικα, στα άτομα που διαμένουν στην Ρουμανία άνω των 183 ημερών το έτος. Η φορολογία φυσικών προσώπων εφαρμόζεται στους μόνιμους κατοίκους της Ρουμανίας

Ακόμα να σημειώσουμε ότι φορολογούνται, επίσης, τα νομικά πρόσωπα με έδρα εκτός Ρουμανίας για κέρδη που πραγματοποιούνται μέσω των δραστηριοτήτων τους στο έδαφος της Ρουμανίας.

2ος Ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) ο οποίος είναι μειωμένος

Επίσης, τον Ιούλιο του 2010 και μετά από πιέσεις του ΔΝΤ αυξήθηκε το ποσοστό ΦΠΑ από 19% σε 24%. Έτσι υπάρχουν οι εξής συντελεστές ΦΠΑ:

- 24%, ο κανονικός συντελεστής που αφορά, όλες τις συναλλαγές των αγαθών και υπηρεσιών.

- 0%, ο μηδενικός συντελεστής, που αφορά τα εξαγόμενα προϊόντα, αλλά η συναλλαγή πρέπει να γίνει μέσω τραπεζικού λογαριασμού, από τράπεζα αναγνωρισμένη από την Κεντρική Τράπεζα της χώρας.
- 9%, ο μειωμένος συντελεστής, και εφημερίδων, ψωμιού και αρτοπαρασκευασμάτων, αλεύρων, ιατρικών προϊόντων, φαρμακευτικών προϊόντων, υπηρεσιών τουρισμού (διαμονή) και τέλη εισόδου σε μουσεία, μνημεία και άλλες τουριστικές εκδηλώσεις
- 5%, ο ειδικός συντελεστής για κοινωνικές κατοικίες και εκτάσεις χρησιμοποιούμενες για κοινωνικούς σκοπούς καθώς και για την αγορά νέων ακινήτων έως 120 τμ. και αξίας μέχρι 380.000Λέι (περίπου 103.000€).

Το καθεστώς του ΦΠΑ κατά την είσπραξη έγινε προαιρετικό από το 2014. Τα φορολογούμενα άτομα, των οποίων ο κύκλος εργασιών δεν ξεπερνάει τα 2.250.000 λεί μπορούν να συνεχίζουν να εφαρμόζουν αυτό το σύστημα.

Οι εισαγωγές, υπόκεινται σε ΦΠΑ που υπολογίζεται επί της τελωνειακής αξίας του προϊόντος από τις χώρες της ΕΕ, ενώ για τα προϊόντα από τις τρίτες χώρες συμπεριλαμβάνονται οι τελωνειακοί δασμοί και άλλα τελωνειακά τέλη. Οι τελωνειακοί δασμοί κυμαίνονται αναλόγως του προϊόντος.

Τα προϊόντα που παράγονται ή συναρμολογούνται στην Ρουμανία, από ρουμανική ή ξένη εταιρεία και ακολούθως εξάγονται, δεν υπόκεινται σε Φ.Π.Α.. Αν τα προϊόντα εξήχθησαν, χωρίς πληρωμή, ο ΦΠΑ δεν καταβάλλεται. Αντίθετα, αν η πληρωμή έχει γίνει πριν την φόρτωση εμπορευμάτων, το ποσοστό Φ.Π.Α καταβάλλεται και ακολουθεί η αίτηση επιστροφής του εν λόγω φόρου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ³⁷

Το πραγματικό ΑΕΠ το τρίτο τρίμηνο του έτους αυξήθηκε κατά 3,0% ετησίως από 2,2% το δεύτερο τρίμηνο και 3,86% το τρίτο τρίμηνο πέρυσι καθώς η σημαντική αύξηση της τελικής κατανάλωσης συνέβαλε θετικά στην αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ. Αντίθετα, αρνητικά

³⁷ www.agora.mfa.gr / Οδηγός Επιχειρείν / Θεσμικό επενδυτικό πλαίσιο στην Ρουμανία / κανόνες και πρότυπα εμπορίου 2014-2015/ πρεσβεία Ελλάδος στο Βουκουρέστι.

συνέβαλλαν οι μειώσεις το τρίτο τρίμηνο των επενδύσεων και εξαγωγών. Για το εννεάμηνο του έτους το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 2,0% ετησίως από 3,4% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι.

Η βιομηχανική παραγωγή τον Οκτώβριο αυξήθηκε κατά 2,9% ετησίως από 9,8% τον Οκτώβριο πέρυσι, ενώ οι λιανικές πωλήσεις αυξήθηκαν κατά 6,7% ετησίως από 1,9% τους ίδιους μήνες.

·Ο πληθωρισμός το Νοέμβριο αυξήθηκε με μικρότερη ένταση στο 1,3% από 1,4% τον Οκτώβριο και μείωση 1,8% το Νοέμβριο πέρυσι, καθώς οι τιμές των τροφίμων μειώθηκαν αντίστοιχα στο 0,03% από αύξηση 0,1% και -1,8% τους ίδιους μήνες.

·Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών περιορίστηκε στο 0,2% του ΑΕΠ το δεκάμηνο του έτους από 0,5% την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου το 2013, καθώς το εμπορικό έλλειμμα περιορίστηκε στο 3,0% του ΑΕΠ από 3,2% τις ίδιες περιόδους. Αντίστοιχα, το πλεόνασμα των υπηρεσιών αυξήθηκε στο 3,3% το δεκάμηνο φέτος από 2,8% το δεκάμηνο το 2013, ενώ το έλλειμμα στο ισοζύγιο πρωτογενούς εισοδήματος παρέμεινε αμετάβλητο στο 1,4% τις ίδιες περιόδους. Το πλεόνασμα στο ισοζύγιο δευτερογενούς εισοδήματος ανήλθε το δεκάμηνο του έτους στο 1,0% από 1,4% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι. Ο σύνθετος δείκτης του Χρηματιστηρίου Αξιών του Βουκουρεστίου αυξήθηκε κατά 6,8% από τις αρχές του έτους στις 22 Δεκεμβρίου και μειώθηκε κατά 0,4% από τις 14 Νοεμβρίου. Η κεφαλαιοποίηση του δείκτη στις 22 Δεκεμβρίου ανήλθε στα RON 25,4δισ. από RON 25,5δισ. στις 14 Νοεμβρίου, ενώ ο συνολικός δείκτης τιμής/κερδών ανήλθε στο 9,05 από 9,06 τις ίδιες ημέρες. Το βήτα (beta) του δείκτη σε σχέση με το New Europe Blue Chip Index ανήλθε στα 0,369. Στην αγορά των CDS, το συμβόλαιο των πέντε ετών σε USD μειώθηκε στις 140,0 μ.β. στις 22 Δεκεμβρίου από 150,4 μ.β. στις 14 Νοεμβρίου, ενώ από τις αρχές του έτους το spread μειώθηκε κατά 45,0 μ.β. Στη διατραπεζική αγορά, το επιτόκιο δανεισμού Ο/Ν μειώθηκε στο 0,27% στις 22 Δεκεμβρίου από 0,31% στις 14 Νοεμβρίου και το διατραπεζικό επιτόκιο ενός μήνα μειώθηκε στο 0,75% από 0,82% για τις ίδιες ημέρες. Στην αγορά συναλλάγματος, το RON υποτιμήθηκε σε σχέση με το EUR στις 22 Δεκεμβρίου κατά 0,2% από τις αρχές του έτους και ανατιμήθηκε κατά 0,04% σε σχέση με την προηγούμενη μέρα.³⁸

³⁸ ³⁸ <http://www.piraeusbankgroup.com/el/market-analysis-t-την-νοτιοανατολική-Ευρώπη-reasury/advanced-financial-analysis/finance-of-se-europe/> οικονομικές αναλύσεις της Τράπεζας Πειραιώς σ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Ο τραπεζικός τομέας στην Ρουμανία³⁹ περιλαμβάνει περίπου 40 τράπεζες με συνολικό ενεργητικό 83 δισ. ευρώ. Οι ξένες τράπεζες στην Ρουμανία αντιπροσωπεύουν το 85% του κλάδου, ενώ οι πλέον σημαντικοί επενδυτές στον τραπεζικό τομέα είναι οι: Erste Group, Societe Generale, Raffeisen, Unicredit, Nrd, Εθνική Τράπεζα, Alpha Bank, Piraeus Bank κ.λ.π.

Στην Ρουμανία, δραστηριοποιούνται τέσσερις ελληνικές τράπεζες, : Alpha Bank, Piraeus Bank, Bancpost (θυγατρική της Eurobank) και Banca Romaneasca (του ομίλου της Εθνικής Τράπεζας).

Στον τομέα των Ασφαλειών, υπάρχουν περίπου 40 εταιρείες με κύκλο εργασιών 1,9 δισ ευρώ και με θετική ανάπτυξη 0,5% σε σύγκριση με το 2012. Οι κυριότερες εταιρείες είναι οι Astra, Allianz-Tiriac, Omniasig, Groupama κ.λ.π.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Το βασικό νομικό πλαίσιο για τις άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ρουμανία⁴⁰ τελεί, μετά την δεκαετία του 1990, υπό συνεχή αναθεώρηση. Οι μεγαλύτερες αναθεωρήσεις πραγματοποιήθηκαν στον Αστικό Κώδικα τον Οκτώβριο του 2011, με την αντικατάσταση των διατάξεων του εμπορικού κώδικα και την εναρμόνιση της Ρουμανικής νομοθεσίας με τις διεθνείς πρακτικές. Μεταξύ των αλλαγών, ο νέος κώδικας εισάγει την αρχή των καλών ηθών και τονίζει ότι κάθε διαπραγμάτευση συμβολαίου δεν πρέπει να συνεχίζεται με κακά ήθη. Η Ρουμανία ανέλαβε προσπάθεια να βελτιώσει την Φορολογική της Διοίκηση, να ενισχύσει την διαφάνεια και να δημιουργήσει ένα σταθερό νομικό καθεστώς για την επίλυση των εμπορικών διαφορών. Η είσοδος της Ρουμανίας στην Ε.Ε. από 01.01.2007 συνέβαλε στην ενίσχυση της σταθερότητας του θεσμικού πλαισίου.

Τα βασικά στοιχεία που πρέπει να γνωρίσουν οι επενδυτές είναι :

- ✓ Οι ξένοι επενδυτές έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους Ρουμάνους
- ✓ Ελεύθερη πρόσβαση στην εγχώρια αγορά
- ✓ Δυνατότητα ξένων επενδυτών να έχουν το 100% της εταιρείας

³⁹ <http://www.bankofgreece.gr/> Πίνακας ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων στο εξωτερικό

⁴⁰ www.investing.com/central-banks/Romania-national-bank

- ✓ Δυνατότητα να έχουν την διοίκηση και το 'management' της ρουμανικής εταιρείας
- ✓ Εθνικοποιήσεις και κατασχέσεις επιτρέπονται μόνο στα πλαίσια του νόμου
- ✓ Εγγύηση αποζημιώσεως σε περίπτωση παρανόμων ενεργειών κρατικών οργάνων
- ✓ Ελευθερία διάθεσης και επαναπατριsmού καθαρών επιχειρηματικών κερδών
- ✓ Ελευθερία συμμετοχής ξένου επιχειρηματικού κεφαλαίου στην διαδικασία ιδιωτικοποίησης της ρουμανικής οικονομίας

Σημαντική είναι και η αναφορά του τρόπο με τους οποίους οι ξένοι επενδυτές κάνουν επενδύσεις στην Ρουμανία. Οι τρόποι είναι οι εξής :

- ✓ Σύσταση εμπορικής εταιρείας, θυγατρικής, παραρτήματος, κατέχοντας το 100% των μετοχών ή συνεργαζόμενοι με ρουμανικό νομικό πρόσωπο.
- ✓ Συμμετοχή εταιρείας με αύξηση του κεφαλαίου υπάρχουσας εταιρείας ή εξαγορά μετοχών
- ✓ Εξαγορά συμφωνιών για διαχείριση οικονομικών δραστηριοτήτων - εξαγορά δικαιωμάτων
- ✓ Εξαγορά δικαιωμάτων ιδιοκτησίας από μη μόνιμους κατοίκους
- ✓ Εξαγορά πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας
- ✓ Κλείσιμο συμφωνίας για εκμετάλλευση πηγών και τομέων πρώτων υλών

Η ρουμανική αγορά αποτελεί την δεύτερη αγορά της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης μετά την Πολωνία και είναι σημαντική για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, κυρίως λόγω της ανάπτυξης των υποδομών στην χώρα, του πλούτου σε πρώτες ύλες και των αναγκών σε μεταφορές ενέργειας που εξασφαλίζουν στους επενδυτές μία σοβαρή ανάπτυξη και διαρκή εξέλιξη σε πολλούς τομείς δραστηριότητας. Παράλληλα, η είσοδος της Ρουμανίας στην Ε.Ε. ενδυνάμωσε την προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην χώρα, διότι προσφέρει γεωπολιτική σταθερότητα, δυνατότητες εισόδου σε νέες αγορές με το μισό κόστος αλλά συγχρόνως και ασφάλεια των επενδύσεων. Η ρουμανική κυβέρνηση υποστηρίζει την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, οι οποίες αποτέλεσαν και την ατμομηχανή για την ανάπτυξη της οικονομίας, επωφελούμενες από τις κρατικές βοήθειες. Τα έσοδα από την προσέλκυση κεφαλαίων από το εξωτερικό μειώθηκαν λόγω της οικονομικής κρίσης και δεν έχουν επανέλθει στα επίπεδα πριν την κρίση.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Η Ελλάδα με 5,2% (2,41 δις\$) επένδυσε στις τράπεζες, τα τρόφιμα, τα καταναλωτικά αγαθά και την λιανική πώληση.

Η μεγάλη ελληνική επενδυτική παρουσία αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών. Ιστορικοί και πολιτιστικοί δεσμοί, καθώς και η γεωγραφική εγγύτητα και το μέγεθος της αγοράς συνέβαλαν σημαντικά στην απόφαση πολλών Ελλήνων επιχειρηματιών να επενδύσουν στη Ρουμανία.

Πίνακας 3.4

Ελληνική Παρουσία στην Ρουμανία

Ποσά σε χιλ. Ευρώ	Αριθμός εταιρειών	Αξία Εγγεγραμμένου Κεφαλαίου	Ποσοστό επί του συνόλου
ΣΥΝΟΛΟ, εκ του οποίου:	192.416	37.692.344,7	100,00
1. Ολλανδία	4.441	7.300.393,7	20,58
2. Αυστρία	6.677	4.929.405,4	13,90
3. Γερμανία	20.146	4.396.419,7	12,40
4. Κύπρος	5.403	2.444.950,1	6,89
5. Γαλλία	7.616	2.108.311,5	5,94
6. Ελλάδα	5.790	1.688.513,9	4,76

7. Ιταλία	37.029	1.614.616,8	4,55
8. Ισπανία	5.097	1.128.849,1	3,18
9. Λουξεμβούργο	711	1.040.933,7	2,94
10. Παναμάς	225	948.023,8	2,67
11. Ελβετία	2.485	895.547,0	2,53
12. Η.Π.Α.	4.835	878.033,5	2,48
13. Μεγάλη Βρετανία	4.674	850.546,1	2,40
14. Ουγγαρία	11.930	663.478,6	1,87
15. Ολλανδικές Αντίλλες	15	504.817,2	1,42

Πηγή: Εθνικό Εμπορικό Μητρώο - ONRC, Δεκέμβριος 2013

Ως προς τις ελληνικές επενδύσεις, η Ρουμανία είναι πιθανότατα σε παγκόσμια κλίμακα 1η ή 2η ως χώρα αποδέκτης ελληνικών επενδύσεων.. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε πρόσφατα το Εμπορικό Μητρώο Ρουμανίας (ONRC) ο αριθμός των εταιρειών με ελληνική συμμετοχή και τα επενδεδυμένα ελληνικά κεφάλαια παρουσιάζουν την κάτωθι διαχρονική εξέλιξη :

Πίνακας 3.5
Αριθμός ελληνικών εταιρειών και ύψος επενδυμένου κεφαλαίου στη Ρουμανία

Ημ/νια	Αριθμός εταιρειών	Επενδυμένο κεφάλαιο από Ελλάδα σε χιλ.€	Μερίδιο %
31.12.2007	4 102	578 635,0	3,26
31.12.2008	4 487	687 410,6	3,16
31.12.2009	4 761	1 532 060,8	6,07
31.12.2010	4 943	1 944 828,0	6,67
31.12.2011	5 202	1 722 933,6	5,68
30.11.2012	5.467	1.673.696,7	5,14
31.12.2013	5.790	1 688 513,9	4,76

Πηγή: Εθνικό Εμπορικό Μητρώο – ONRC

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, εντός του 2013 και παρά την κρίση, ιδρύθηκαν 323 νέες εταιρίες ελληνικών συμφερόντων στη Ρουμανία. Ακολουθώντας προς τα στοιχεία του ONRC, στις 30.12.2013 υπήρχαν εγγεγραμμένες στη Ρουμανία 5.790 εταιρείες ελληνικών συμφερόντων, έναντι 5.467 στις 31.12.2012.

Με στοιχεία που έχει συγκεντρώσει το Γραφείο ΟΕΥ Βουκουρεστίου, οι ενεργές επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων - με ελληνική συμμετοχή στο μετοχικό τους κεφάλαιο τουλάχιστον 20% - ανέρχονταν στα τέλη 2013 σε 1.250 περίπου.

Το ελληνικό επενδεδυμένο κεφάλαιο υπερέβαινε στις 31.12.2013 τα 1,68 δισ. Ευρώ έναντι 1,67 δισ. € στις 31.12.2012. Το ελληνικό μερίδιο στις συνολικές άμεσες ξένες επενδύσεις ανέρχονταν σε 4,76 %. Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 6η θέση μεταξύ των χωρών προέλευσης ξένων άμεσων επενδύσεων (μετά την Ολλανδία, Αυστρία, Γερμανία, Γαλλία και Κύπρο). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Ρουμανίας (BNR), που ακολουθεί διαφορετική μεθοδολογία, η αξία των ελληνικών επενδύσεων υπερέβαινε στις 31.12.2012 τα 2,529 δισ. €, αντιπροσωπεύοντας το 4.3% των συνολικών ΑΞΕ.

Πίνακας 3.6
Σύνολο Ξένων Επενδύσεων (FDI) στη Ρουμανία
και ύψος Ελληνικών Επενδύσεων

Έτος	Συνολικό ύψος των ξένων επενδύσεων στη Ρουμανία σε εκ.€	Ύψος ελληνικών επενδύσεων στη Ρουμανία σε εκ.€	Μερίδιο ελληνικών επενδύσεων επί του συνόλου %
31.12.2004	15.040	1.233	8,2
31.12.2005	21.885	1.864	8,5
31.12.2006	34.512	2.680	7,8
31.12.2007	42.770	3.192	7,5

31.12.2008	48.798	3.154	6,5
31.12.2009	49.984	3.281	6,6
31.12.2010	52.585	3.016	5,7
31.12.2011	55.139	2.934	5,3
31.12.2012	59.126	2.529	4,3

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ρουμανίας (Banca Nationala a Romaniei BNR, 31.12.2012)

Το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων εκτιμά ότι η αξία των ελληνικών επενδύσεων στη Ρουμανία -εάν σε αυτές συνυπολογισθούν και οι επενδύσεις των θυγατρικών των ελληνικών οίκων που εδρεύουν σε τρίτες χώρες (πχ. στην Κύπρο, Ολλανδία και αλλού)- αγγίζει και ενδεχομένως υπερβαίνει τα 4 δισ. €, κατατάσσοντας τη χώρα μας στην 4η ή 5η θέση μεταξύ των ξένων επενδυτών.

Παρατηρείται ακόμη ότι, το ύψος του συνολικού ελληνικού επενδυμένου κεφαλαίου στη Ρουμανία, όπως αυτό καταγράφεται από επίσημους φορείς, σημείωσε τα έτη 2011 και 2012 κάποια μείωση, ενώ αυξήθηκε εκ νέου το 2013.

Οι ελληνικές επενδύσεις, που καλύπτουν ένα ευρύτατο φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων, είναι ιδιαίτερα ορατές στον τομέα των τηλεπικοινωνιών (Romtelecom, Cosmote), καθώς και στον τραπεζικό τομέα (Bancpost, Alpha Bank, Piraeus Bank, Banca Romaneasca). Σημαντική είναι η ελληνική επενδυτική παρουσία στους τομείς παραγωγής τροφίμων και ποτών (Chipita, Olympos Dairy, Ifantis, KB Karamolegos, Best foods, Coca-Cola HBC, Alexandrion Group, Valvis Holding κ.α.), στον τομέα χονδρεμπορίου και λιανεμπορίου και δικτύων διανομής (Genco Trade, Elgeka Ferfelis, Marinopoulos Group, Sarantis, Jumbo κ.α.), στον τομέα της παραγωγής προϊόντων από σιδηρούχα και μη σιδηρούχα μέταλλα (ICME-ECAB, Alumil, Etem, Siderom κ.α.), την υαλουργία (STIROM), στον τομέα δομικών υλικών (Black Sea Suppliers, , Isomat, Atlas Corporation κ.α.) καθώς και στον τομέα υπηρεσιών υγείας και ιατρικών μηχανημάτων (Medsana, Sofmedica, Euromedics, Genocyte, Imedica, Athena Hospital κ.α.) στον τομέα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της κτηνοτροφίας (FATROM, Ellada κ.α.), των υπηρεσιών συμβούλων και υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις (ICAP, EY, TPG Group, Euroconsultants, νομικά γραφεία Rokkas, E. Navridis, Drakopoulos, LCK, κ.α.). Οι ελληνικές κατασκευαστικές εταιρείες, με επενδύσεις και στην κτηματαγορά, διατηρούν στο Βουκουρέστι ιδιόκτητο εξειδικευμένο τεχνικό εξοπλισμό και συμμετέχουν στους μειοδοτικούς διαγωνισμούς

μεγάλων έργων υποδομής που προκηρύσσει το Ρουμανικό Δημόσιο (Aktor, Mochlos, Octagon κ.α). Οι ρουμανικοί οίκοι με ελληνική συμμετοχή στο κεφάλαιο τους, απασχολούν περί τους 35.000 εργαζομένους.

Υφιστάμενες εταιρίες συνέχισαν τα επενδυτικά τους σχέδια το 2013, επενδύοντας σημαντικά ποσά στην επέκταση των παραγωγικών τους εγκαταστάσεων (Coca Cola HBC, υαλουργία STIROM, παραγωγός καλωδίων ICME-ECAB, ALUMIL, ζωοτροφών FATROM κ.α.), ενώ δόθηκαν παραγγελίες ναυπήγησης ελληνικότατων πλοίων στην Κωσταντζα.

Νέες επενδύσεις τα τελευταία έτη και το 2013 πραγματοποιήθηκαν στον τομέα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της κτηνοτροφίας (Fatrom κ.α), τη δημιουργία μονάδων παραγωγής και συσκευασίας τροφίμων (π.χ. γαλακτοκομικά προϊόντα, συσκευασία ξηρών φρούτων κλπ), την κατασκευή φωτοβολταϊκών πάρκων και παραγωγής αιολικής ενέργειας (EGNATIA ROM, Paragiannakis, E-Power κ.α), τη δημιουργία υποδομών αναψυχής (Divertiland), τις υπηρεσίες υγείας, την εκδοτική δραστηριότητα / ενημέρωση (Focus Saptamanal κ.α).⁴¹

Πίνακας 3.7

Συμμετοχή ελληνικού επενδυμένου κεφαλαίου στο συνολικό επενδυμένο κεφάλαιο ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας (συμμετοχή εταιρειών ελληνικών συμφερόντων) στις 31.12.2013

Τομείς Οικονομικής δραστηριότητας	Αρ. Εταιρειών Ελληνικών Συμφερόντων	Σύνολο Επενδυμένου Κεφαλαίου (Λέι)	Σύνολο Επενδυμένου Κεφαλαίου 31.12.2013 (Ευρώ)	Ποσοστό επί του συνόλου
	3.555	6.285.314.255	1.422.338.596	
A - Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	125	8.649.254	1.957.288	0,14%

⁴¹ www.agora.mfa.gr / Οδηγός Επιχειρείν / θεσμικό επενδυτικό πλαίσιο στην Ρουμανία / κανόνες και πρότυπα εμπορίου 2014-2015/ πρεσβεία Ελλάδος στο Βουκουρέστι.

B - Ορυχεία και λατομεία	6	487.825	110.393	0,01%
Γ – Μεταποίηση	252	508.298.268	115.025.632	8,09%
Δ - Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	142	745.123	168.618	0,01%
Ε - Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	22	251.383	56.887	0,00%
ΣΤ – Κατασκευές	478	134.579.041	30.454.637	2,14%
Z - Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	1.080	380.252.537	86.049.454	6,05%
Η - Μεταφορά και αποθήκευση	118	9.228.211	2.088.303	0,15%
Θ - Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	154	13.295.004	3.008.600	0,21%
Ι - Ενημέρωση και επικοινωνία	69	1.149.908.951	260.219.269	18,30%
ΙΑ - Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	194	3.951.420.217	894.188.780	62,87%
ΙΒ - Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	350	79.418.137	17.971.970	1,26%
ΙΓ - Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	341	18.540.051	4.195.531	0,29%
ΙΔ - Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	114	26.233.339	5.936.488	0,42%

ΙΕ - Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	10	125.831	28.475	0,00%
ΙΣΤ – Εκπαίδευση	19	268.836	60.836	0,00%
ΙΖ - Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	44	2.926.507	662.255	0,05%
ΙΗ - Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	22	678.340	153.505	0,01%
ΙΘ - Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	15	7.400	1.675	0,00%

Πηγή: Εθνικό Εμπορικό Μητρώο – ONRC

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Η Piraeus Bank Romania⁴² ιδρύθηκε το 2000 για να ικανοποιήσει τις ανάγκες των ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιήθηκαν στη Ρουμανία, αλλά εξελισσόμενη ταχύτατα επεκτάθηκε σε όλους τους τομείς της τραπεζικής προς τοπικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Κατά το 2014, η Piraeus Bank Romania έδωσε ιδιαίτερη έμφαση:

- ✓ στην αναδιοργάνωση του δικτύου της με την παύση λειτουργίας 10 καταστημάτων,
- ✓ στην αναδιάρθρωση του δανειακού χαρτοφυλακίου,
- ✓ στη διατήρηση των καταθέσεων, και
- ✓ στη μείωση της χρηματοδότησης που δέχεται από τη μητρική Τράπεζα στην Αθήνα.

Πίνακας 3.8

Οικονομικά στοιχεία της Piraeus Bank Romania

	2014	2013	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2.086	1.851	+13%
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟ	1.509	1.660	-9%

⁴² <http://www.piraeusbankgroup.com/el/group-profile/groups-presence/romania>

ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ			
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	1.141	1.027	+11%
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	130	140	-7%
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	1.605	1.690	-5%

⁴³ Πηγή : Ετήσια Έκθεση της Τράπεζας Πειραιώς 2014

3.3 ΣΤΟΙΧΟΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Το 2014 ήταν χρονιά ανάκαμψης για τις περισσότερες οικονομίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, συνάμα όμως και έντονων ανισορροπιών σε κάποιες άλλες. Η ανάκαμψη από την κρίση αποτέλεσε μεγάλη πρόκληση για την αναδυόμενη Ευρώπη, καθώς οι χώρες διατηρούν στενές εμπορικές σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το γεγονός αυτό περιορίζει τις προοπτικές και τη δυναμική των οικονομιών εξαιτίας της αποδυναμωμένης ζήτησης στην ΕΕ και της τρέχουσας απομόχλευσης των ευρωπαϊκών τραπεζικών οίκων. Χώρες όπως η Αλβανία, η Βουλγαρία και η Ρουμανία άδραξαν την ευκαιρία εκμεταλλευόμενες την πολιτική σταθερότητα που τις διέπει για να αντιμετωπίσουν τις βασικές μακροοικονομικές και δημοσιονομικές ανισορροπίες του παρελθόντος. Εντούτοις, οι βασικές προκλήσεις που πρωταγωνίστησαν στις περισσότερες χώρες –με εξαίρεση την Αίγυπτο και την Ουκρανία– το 2014 και θα συνεχιστούν και το τρέχον έτος είναι τα σημαντικά χαμηλά επίπεδα των τιμών εξαιτίας κυρίως του εισαγόμενου αποπληθωρισμού, καθώς και η εξυπηρέτηση και αναδιάρθρωση των υψηλών ποσοστών των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Θετικό παράδειγμα είναι η περίπτωση της κυβέρνησης της Αλβανίας, η οποία με τη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ξεκίνησε το 2014 το πρόγραμμα αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της. Αυτό αφήνει χώρο για την εφαρμογή μιας πιο αποτελεσματικής δημοσιονομικής πολιτικής, παρέχοντας παράλληλα την απαραίτητη ρευστότητα στον τραπεζικό τομέα. Επιπλέον, η γεωπολιτική αστάθεια που προκαλείται από τη σύγκρουση Ουκρανίας-Ρωσίας δίνει τη δυνατότητα για τις υπόλοιπες αναδυόμενες οικονομίες να αναπτύξουν τις γραμμές παραγωγής τους και να λειτουργήσουν ως ένα κομβικό σημείο σταθερότητας για την παραγωγή και την αύξηση επενδύσεων. Η Σερβία είναι μία από αυτές τις περιπτώσεις, εντούτοις οι καταστροφικές πλημμύρες του Μαΐου περιόρισαν σημαντικά την οικονομική προοπτική της χώρας κατά το 2014. Σε ό,τι αφορά την Κύπρο, αξίζει να σημειωθεί ότι η χώρα λειτουργεί ως υπόδειγμα αναφορικά με τη σωστή εφαρμογή του

⁴³ Ετήσια Έκθεση της Τράπεζας Πειραιώς 2014

οικονομικού προγράμματός της. Η εντυπωσιακή διόρθωση σε μόλις 1,5 χρόνο, από τότε που η χώρα προχώρησε στο κούρεμα των καταθέσεων και μπήκε στο οικονομικό πρόγραμμα της Τρόικας, είναι ένας θετικός παράγοντας για τη βελτίωση της εξέλιξης και βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους της χώρας. Ο στόχος της Τράπεζας Πειραιώς είναι να δώσει Βαρύτητα σε τρεις κρίσιμες χώρες

Η διοίκηση του Ομίλου Πειραιώς, σύμφωνα με πληροφορίες, έχει επιλέξει τις αγορές της Ρουμανίας, της Βουλγαρίας και της Κύπρου ως στρατηγικές, διατηρώντας ωστόσο παρουσία στις περισσότερες από τις χώρες όπου δραστηριοποιείται. Ο όμιλος επιδιώκει να απεμπλακεί από τις αγορές της Ουκρανίας και της Αιγύπτου, όπου ούτως ή άλλως διατηρεί πολύ μικρό μερίδιο αγοράς (στις χορηγήσεις), κάτω του 1%. Ο όμιλος ήδη έχει προχωρήσει σε κινήσεις για την αναδιάρθρωση της παρουσίας του στο εξωτερικό. Το ενεργητικό του από το επίπεδο των 12,1 δισ. ευρώ, που ήταν στο τέλος του 2008, είχε διαμορφωθεί στο πρώτο εξάμηνο της φετινής χρήσης στα 9 δισ. ευρώ, καταγράφοντας μείωση κατά 26%. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πρώτου εξαμήνου 2014, σε ό,τι αφορά τις χορηγήσεις το μερίδιο αγοράς του ομίλου διαμορφωνόταν στο 8,3% στην Αλβανία, στο 4,4% στη Βουλγαρία, στο 1,4% στην Κύπρο, στο 0,8% στην Αίγυπτο, στο 3,2% στη Ρουμανία, στο 3% στη Σερβία και στο 0,2% στην Ουκρανία.

Σε ό,τι αφορά την κατανομή του ενεργητικού στο εξωτερικό, σε περίπου 1,8 δισ. ευρώ ανέρχεται το ενεργητικό στη Ρουμανία, σε 1,78 δισ. ευρώ στη Βουλγαρία, στα 743 εκατ. ευρώ στην Αλβανία, στα 181 εκατ. ευρώ στην Ουκρανία, στα 514 εκατ. ευρώ στη Σερβία, στα 899 εκατ. ευρώ στην Αίγυπτο και στο 1,2 δισ. ευρώ στην Κύπρο.

Στο τέλος Μαρτίου 2014 το δίκτυο καταστημάτων του ομίλου αριθμούσε τα 1.374 σημεία, εκ των οποίων τα 964 ήταν στην Ελλάδα και τα 410 σε 9 χώρες του εξωτερικού (ο όμιλος έχει παρουσία επίσης στο Λονδίνο και τη Φρανκφούρτη). Το ανθρώπινο δυναμικό του Ομίλου Πειραιώς ανερχόταν σε 22.402 άτομα, εκ οποίων οι 16.454 ήταν σε εγχώριες δραστηριότητες και οι 5.948 σε δραστηριότητες στο εξωτερικό.⁴⁴

⁴⁴ <http://www.piraeusbank.gr/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

4.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

4.1.1 ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Με οριακά ταχύτερο ρυθμό ανάπτυξης αναμένεται να κινηθεί η παγκόσμια οικονομία κατά τη διάρκεια του 2015 (3,5% από 3,4% το 2014), λόγω κυρίως της βελτίωσης που εκτιμάται στις ανεπτυγμένες οικονομίες (από 1,8% το 2014 σε 2,4% το 2015), ενώ οι αναπτυσσόμενες οικονομίες θα κινηθούν με ελαφρώς χαμηλότερο ρυθμό ανάπτυξης (από 4,6% το 2014 σε 4,3% το 2015). Πιο αναλυτικά, ο ρυθμός ανάπτυξης στην οικονομία των ΗΠΑ αναμένεται να επιταχυνθεί από το 2,4% του 2014 στο 2,9% το 2015, λόγω κυρίως της σημαντικής υποχώρησης στις τιμές του πετρελαίου.

Παράλληλα, στην Ευρωζώνη αναμένεται επίσης αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης από το 0,9% στο 1,5%, λόγω κυρίως της πολύ χαλαρής νομισματικής πολιτικής που ακολουθεί η ΕΚΤ. Οι ενέργειες των Κεντρικών Τραπεζών θα εξακολουθήσουν να διαμορφώνουν σε σημαντικό βαθμό τις οικονομικές εξελίξεις. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (FED) τερμάτισε το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης (QE) τον Οκτώβριο 2014, ενώ αναμένεται να ξεκινήσει η σταδιακή επιστροφή στην «κανονικότητα» (αύξηση του παρεμβατικού επιτοκίου της) κατά τη διάρκεια του β' εξαμήνου του 2015. Ωστόσο, η σημαντική υποχώρηση των τιμών του πετρελαίου και η ενίσχυση του αμερικανικού νομίσματος ενδεχομένως να επιβραδύνουν τη συγκεκριμένη διαδικασία. Η ΕΚΤ μείωσε το παρεμβατικό επιτόκιο στο 0,05% και στη συνέχεια προχώρησε στην περαιτέρω χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής της, αποφασίζοντας την αύξηση του μεγέθους του ισολογισμού της κατά τουλάχιστον €1,14 τρισ. έως τον Σεπτέμβριο του 2016, στοχεύοντας στην αντιμετώπιση του αποπληθωρισμού. Η ομαλή και επιτυχημένη εφαρμογή της πολιτικής αυτής ενδεχομένως θα αποτελεί μια κίνηση αποφασιστικής σημασίας, τόσο για την πορεία της οικονομίας όσο και για το γενικότερο εγχείρημα της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

4.1.2 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το 2014 άρχισαν να διαφαίνονται σημάδια σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας, βελτίωσης του δείκτη οικονομικού κλίματος και εξόδου στις αγορές –για πρώτη φορά από τον Απρίλιο του 2010– μέσω της έκδοσης δύο ομολόγων 3ετούς και 5ετούς διάρκειας. Ωστόσο, το κλίμα αβεβαιότητας που επικράτησε στα τέλη του έτους φαίνεται να αποτυπώνεται στα στοιχεία του ΑΕΠ για το δ' τρίμηνο, οπότε και καταγράφεται πτώση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,4% σε τριμηνιαία βάση. Το 2014 το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,8% (2013: -3,9%), ύστερα από μια περίοδο εξαετούς ύφεσης που ξεκίνησε το 2008. Η συμβολή του εξωτερικού εμπορίου παρέμεινε θετική, ενώ, επίσης, θετικά συνέβαλε και η εγχώρια ζήτηση, μέσω της αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης και του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου. Ο δείκτης οικονομικού κλίματος βελτιώθηκε σε σχέση με το 2013, παρόλο που στο τέλος του 2014 η πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα επηρέασε αρνητικά το οικονομικό περιβάλλον. Το 2014 η τάση αποπληθωρισμού εμμένει και το ονομαστικό ΑΕΠ μειώνεται κατά 1,8% %, στα €179,1 δις. (2013: -6,1%, €182,4 δις.). Όσον αφορά τις τιμές, ο δείκτης τιμών καταναλωτή υποχώρησε κατά 1,3% το 2014 έναντι πτώσης 0,9% το 2013. Το ποσοστό ανεργίας διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα το 2014, ωστόσο, από το β' τρίμηνο του έτους άρχισε να περιορίζεται σε επίπεδα κατώτερα των αντίστοιχων του 2013. Συγκεκριμένα, το 2014 το ποσοστό ανεργίας έφτασε κατά μέσο όρο το 26,5% έναντι 27,5% το 2013. Παράλληλα, βελτίωση σημειώνεται στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Το 2014 εμφανίστηκε πλεόνασμα της τάξης των €1,6 δις. (0,9% του ΑΕΠ) έναντι €1,1 δις. το 2013 (0,6% του ΑΕΠ). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στη διεύρυνση του πλεονάσματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών και δευτερευόντως στην εμφάνιση πλεονάσματος έναντι ελλείμματος το 2013 στο ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων. Στο πεδίο των δημοσίων οικονομικών, σύμφωνα με το Υπουργείου Οικονομικών (Μάρτιος 2015), το 2014 εκτιμάται ότι το πρωτογενές πλεόνασμα ήταν της τάξης του 0,3% του ΑΕΠ (στόχος 1,5% του ΑΕΠ). Σύμφωνα με ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ (Απρίλιος 2015), το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκε το 2014 στο -3,5% του ΑΕΠ έναντι -12,3% το 2013. Ωστόσο, αν δεν ληφθεί υπόψη η επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τότε το 2014 το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης διευρύνεται στο -3,6% του ΑΕΠ έναντι -1,8% το 2013 και, αντίστοιχα, το πρωτογενές ισοζύγιο εμφανίζει πλεόνασμα ύψους 0,3% του ΑΕΠ

έναντι 2,2% το 2013. Επιπρόσθετα, το ακαθάριστο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκε το 2014 στα €317,1 δισ. έναντι €319,2 δισ. το 2013. Ωστόσο, η συρρίκνωση του ΑΕΠ οδήγησε σε αύξηση του σχετικού ποσοστού στο 177,1% του ΑΕΠ από 175% το 2013.⁴⁵

4.1.3 ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Το 2014 ήταν χρονιά ανάκαμψης για τις περισσότερες οικονομίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, συνάμα όμως και έντονων ανισορροπιών σε κάποιες άλλες. Η ανάκαμψη από την κρίση αποτέλεσε μεγάλη πρόκληση για την αναδυόμενη Ευρώπη, καθώς οι χώρες διατηρούν στενές εμπορικές σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το γεγονός αυτό περιορίζει τις προοπτικές και τη δυναμική των οικονομιών εξαιτίας της αποδυναμωμένης ζήτησης στην ΕΕ και της τρέχουσας αναμόχλευσης των ευρωπαϊκών τραπεζικών οίκων. Χώρες όπως η Αλβανία, η Βουλγαρία και η Ρουμανία άδραξαν την ευκαιρία εκμεταλλεόμενες την πολιτική σταθερότητα που τις διέπει για να αντιμετωπίσουν τις βασικές μακροοικονομικές και δημοσιονομικές ανισορροπίες του παρελθόντος. Εντούτοις, οι βασικές προκλήσεις που πρωταγωνίστησαν στις περισσότερες χώρες –με εξαίρεση την Αίγυπτο και την Ουκρανία– το 2014 και θα συνεχιστούν και το τρέχον έτος είναι τα σημαντικά χαμηλά επίπεδα των τιμών εξαιτίας κυρίως του εισαγόμενου αποπληθωρισμού, καθώς και η εξυπηρέτηση και αναδιάρθρωση των υψηλών ποσοστών των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Θετικό παράδειγμα είναι η περίπτωση της κυβέρνησης της Αλβανίας, η οποία με τη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ξεκίνησε το 2014 το πρόγραμμα αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της. Αυτό αφήνει χώρο για την εφαρμογή μιας πιο αποτελεσματικής δημοσιονομικής πολιτικής, παρέχοντας παράλληλα την απαραίτητη ρευστότητα στον τραπεζικό τομέα. Επιπλέον, η γεωπολιτική αστάθεια που προκαλείται από τη σύγκρουση Ουκρανίας-Ρωσίας δίνει τη δυνατότητα για τις υπόλοιπες αναδυόμενες οικονομίες να αναπτύξουν τις γραμμές παραγωγής τους και να λειτουργήσουν ως ένα κομβικό σημείο σταθερότητας για την παραγωγή και την αύξηση επενδύσεων. Η Σερβία είναι μία από αυτές τις περιπτώσεις, εντούτοις οι καταστροφικές πλημμύρες του Μαΐου περιόρισαν σημαντικά

⁴⁵ www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/annual-reports/ Ετήσια Έκθεση και Έκθεση Εταιρικής 2014 Τράπεζα Πειραιώς.

την οικονομική προοπτική της χώρας κατά το 2014. Σε ό,τι αφορά την Κύπρο, αξίζει να σημειωθεί ότι η χώρα λειτουργεί ως υπόδειγμα αναφορικά με τη σωστή εφαρμογή του οικονομικού προγράμματός της. Η εντυπωσιακή διόρθωση σε μόλις 1,5 χρόνο, από τότε που η χώρα προχώρησε στο κούρεμα των καταθέσεων και μπήκε στο οικονομικό πρόγραμμα της Τρόικας, είναι ένας θετικός παράγοντας για τη βελτίωση της εξέλιξης και βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους της χώρας.⁴⁶

4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Το σύνολο ενεργητικού του Ομίλου στο τέλος Δεκεμβρίου 2014 διαμορφώθηκε σε €89.290 εκατ. μειωμένο έναντι του Δεκεμβρίου 2013 που ήταν €92.010 εκατ.

Τα δάνεια προ προβλέψεων και προσαρμογών στο τέλος Δεκεμβρίου 2014 διαμορφώθηκαν σε €72.983 εκατ., ενσωματώνοντας το εποχικό δάνειο €1,8 δισ. του ΟΠΕΚΕΠΕ για την καταβολή κοινοτικών ενισχύσεων σε περίπου 650 χιλ. αγρότες που αποπληρώθηκε ως τα μέσα Φεβρουαρίου 2015. Τα δάνεια στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν στα €66.068 εκατ. και στο εξωτερικό στα €6.916 εκατ. Οι καταθέσεις του Ομίλου Πειραιώς στο τέλος Δεκεμβρίου 2014 διαμορφώθηκαν σε €54.831 εκατ., εκ των οποίων οι καταθέσεις στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν σε €49.450 εκατ. Σημειώνεται ότι η Τράπεζα κατέχει την 1η θέση στον ελληνικό τραπεζικό χώρο με μερίδιο αγοράς καταθέσεων 29%, το οποίο παρέμεινε σταθερό έναντι του Δεκεμβρίου 2013. Ανά πελατειακή κατηγορία, το σύνολο του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου στο τέλος Δεκεμβρίου 2014 ανήλθε στα €48.108 εκατ., ενώ τα δάνεια προς ιδιώτες σε €24.875 εκατ. Τα δάνεια προς επιχειρήσεις συνιστούν το 66% του συνόλου των δανείων του Ομίλου, ενώ τα δάνεια προς ιδιώτες το 34% (24% στεγαστικά και 10% καταναλωτικά). Με βάση τα στοιχεία Δεκεμβρίου 2014, το μερίδιο αγοράς δανείων της Τράπεζας Πειραιώς στην Ελλάδα ανέρχεται σε 29%. Το υπόλοιπο των δανείων μετά από προβλέψεις διαμορφώθηκε στα €57.143 εκατ., με τον δείκτη δανείων προς καταθέσεις του Ομίλου Πειραιώς να βελτιώνεται σημαντικά στο τέλος Δεκεμβρίου 2014 στο 101% από 111% και 115% στο τέλος του 2013 και 2012 αντίστοιχα. Ωστόσο, η πολιτική αβεβαιότητα που ξεκίνησε τον Δεκέμβριο 2014 και συνεχίζεται έως σήμερα, οδήγησε σε

⁴⁶ <http://www.piraeusbankgroup.com/el/market-analysis-treasury/advanced-financial-analysis/finance-of-se-europe/> οικονομικές αναλύσεις της Τράπεζας Πειραιώς στην νοτιοανατολική Ευρώπη.

σημαντική εκροή καταθέσεων και συνεπώς ανοδική τάση του δείκτη χορηγήσεις προς καταθέσεις.⁴⁷

Πίνακας 4.1

Δάνεια προ προβλέψεων ανά κατηγορία

ΠΟΣΑ ΣΕ € ΕΚΑΤ.	31/12/2014	31/12/2013	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΔΑΝΕΙΑ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	48.108	50.167	-4%
ΔΑΝΕΙΑ ΣΕ ΙΔΙΩΤΕΣ	24.875	25.946	-4%
ΣΥΝΟΛΟ	72.983	76.114	-4%
ΕΛΛΑΔΑ	66.068	69.063	-4%
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	6.916	7.050	-2%

Πηγή : Ετήσια Έκθεση της Τράπεζας Πειραιώς 2014

Πίνακας 4.2

Καταθέσεις ανά κατηγορία

ΠΟΣΑ ΣΕ € ΕΚΑΤ.	31/12/2014	31/12/2013	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ-ΟΨΕΩΣ	22.961	22.208	+3%
ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ	31.870	32.072	-1%
ΣΥΝΟΛΟ	54.831	54.279	+1%
ΕΛΛΑΔΑ	49.450	49.650	0%
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	5.381	4.629	+16%

Πηγή : Ετήσια Έκθεση της Τράπεζας Πειραιώς 2014

4.2.1 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΔΑΝΕΙΑΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

Ο σχηματισμός νέων δανείων σε καθυστέρηση συνέχισε την καθοδική τάση των τελευταίων δύο ετών και σχεδόν μηδενίστηκε το 4ο τρίμηνο του 2014. Αναλυτικότερα, τα νέα δάνεια σε καθυστέρηση ως ποσοστό των δανείων ήταν 0,0% στο 4ο τρίμηνο 2014 από 0,5% το 3ο τρίμηνο 2014 και 1,3% το αντίστοιχο 4ο τρίμηνο 2013. Η βελτίωση προέρχεται από την Ελλάδα, που εμφάνισε αρνητική παραγωγή νέων δανείων σε καθυστέρηση, και αποδίδεται τόσο στη σημειωθείσα ελαφρά ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας το 2014 (ετήσια αύξηση

⁴⁷ Ετήσια Έκθεση της Τράπεζας Πειραιώς 2014

ΑΕΠ 0,8%) όσο και στην ενεργητική διαχείριση του προβληματικού χαρτοφυλακίου δανείων από τον νεοσύστατο επιχειρηματικό τομέα Recovery Banking Unit.

Ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών προς το σύνολο των δανείων του Ομίλου σταθεροποιήθηκε για πρώτη φορά έπειτα από 6 χρόνια και διαμορφώθηκε στο 38,8% στο τέλος Δεκεμβρίου 2014 από 39,0% τον Σεπτέμβριο 2014 και 36,6% τον Δεκέμβριο 2013. Στα τέλη Νοεμβρίου 2014, η Διοίκηση της Τράπεζας ανακοίνωσε ότι αναθεώρησε ορισμένες από τις εκτιμήσεις της αναφορικά με τον προσδιορισμό των μελλοντικών ταμειακών ροών του δανειακού χαρτοφυλακίου. Οι αναθεωρημένες εκτιμήσεις έχουν βασιστεί σε νεότερες πληροφορίες και αλλαγές στο νομικό πλαίσιο. Οι βασικότερες παράμετροι που επηρέασαν τις εκτιμήσεις αυτές είναι:

1. η συνεχιζόμενη υποχώρηση των τιμών ακινήτων στην ελληνική αγορά, σε συνδυασμό με την επιμήκυνση του χρόνου ρευστοποίησης των καλυμμάτων,
2. η πρόσφατη αλλαγή στο νομοθετικό πλαίσιο αναφορικά με τη διαχείριση των προβληματικών επιχειρηματικών δανείων,
3. οι αβεβαιότητες όσον αφορά τη διατήρηση των οικονομικών συνθηκών, με επίδραση στην προσπάθεια των επιχειρήσεων για διενέργεια εταιρικών αναδιαρθρώσεων, τις οποίες παρακολουθεί ο νεοσύστατος τομέας Recovery Banking Unit (RBU).

Σε συνέχεια των αλλαγών στις εκτιμήσεις της Διοίκησης για το ύψος μείωσης του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου, λήφθηκαν αυξημένες προβλέψεις ύψους €3.718 εκατ. το 2014, διαμορφώνοντας τις συνολικές σωρευμένες προβλέψεις δανείων στο τέλος του 2014 στα €15.840 εκατ. Η κάλυψη των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών από τις σωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε στο 57,4% στο τέλος Δεκεμβρίου 2014, σημαντικά αυξημένη έναντι του Δεκεμβρίου 2013 (50,6%). Ανά γεωγραφική περιοχή, ο σχετικός δείκτης ανήλθε στο 57,2% στην Ελλάδα και στο 60,1% στο εξωτερικό. Εάν προστεθούν και τα ενσώματα καλύμματα και οι εγγυήσεις, η κάλυψη ανέρχεται στο 124%. Ο δείκτης σωρευμένων προβλέψεων προς το σύνολο δανείων στο τέλος Δεκεμβρίου 2014 φτάνει στο ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο του 22,3%, με 25,8% στα επιχειρηματικά, 6,7% στα στεγαστικά, 36,6% στα καταναλωτικά και κάρτες, από 18,5% τον Δεκέμβριο 2013, όταν το αντίστοιχο ποσοστό στην ελληνική αγορά διαμορφώνεται σε 17,4% τον Δεκέμβριο 2014 .

4.2.2 ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Η συνολική καθαρή θέση του Ομίλου στο τέλος Δεκεμβρίου 2014 ανήλθε στα €7.322 εκατ., διαμορφώνοντας τον δείκτη μόχλευσης στο 8%, δηλαδή σημαντικά υψηλότερα από τον ελάχιστο δείκτη (3%) που έχει ορίσει η Επιτροπή της Βασιλείας. Ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου, σύμφωνα με το πλαίσιο Βασιλείας III και χωρίς την εφαρμογή του Ν. 4303/2014, διαμορφώθηκε στο τέλος Δεκεμβρίου στο 12,5% και ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών Κατηγορίας I (Common Equity Tier 1) στο 12,4%. Ο δείκτης Common Equity Tier 1, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III και του Ν. 4303/2014 (DTC), διαμορφώθηκε στο 11,2% βρισκόμενος στον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στις 19 Δεκεμβρίου 2014, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας Πειραιώς ενέκρινε την ένταξη της Τράπεζας στο καθεστώς του Ν. 4303/2014, σχετικά με την προαιρετική μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επί προσωρινών διαφορών σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου.⁴⁸

4.2.3 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΟΜΙΛΟΥ

Τα καθαρά έσοδα λειτουργίας του Ομίλου για το 2014 διαμορφώθηκαν σε €2.485 εκατ., ενώ τα καθαρά έσοδα από τόκους που αποτελούν το 81% αυτών διαμορφώθηκαν σε €2.000 εκατ. Ουσιαστική συνεισφορά είχε η συνεχιζόμενη αποκλιμάκωση του μέσου μηνιαίου κόστους των προθεσμιακών καταθέσεων που μειώθηκε στις 193 μ.β. τον Δεκέμβριο 2014 από 305 μ.β. τον Δεκέμβριο 2013. Επιπρόσθετα, το επιτόκιο των νέων προθεσμιακών καταθέσεων στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε ακόμη χαμηλότερο επίπεδο τον Δεκέμβριο 2014 στις 177 μ.β., μειωμένο κατά 9 μ.β. από τον Δεκέμβριο 2013. Σημειώνεται ότι, παρά τη σημαντική εκροή καταθέσεων από το τέλος του 2014 και κατά τη διάρκεια των πρώτων μηνών του 2015, η πορεία αποκλιμάκωσης του κόστους των προθεσμιακών καταθέσεων δεν επηρεάστηκε και έτσι το επιτόκιο των νέων προθεσμιακών καταθέσεων στο τέλος Φεβρουαρίου 2015 διαμορφώθηκε στο 1,73%. Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο (NIM) για το 2014 σημείωσε περαιτέρω άνοδο στις 270 μ.β. έναντι 243 μ.β. το 2013 (ως ποσοστό του ενεργητικού

εξαιρουμένων των ομολόγων EFSF). Τα καθαρά έσοδα τόκων της δραστηριότητας στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν το 12μηνο 2014 σε €1.695 εκατ., ενώ του εξωτερικού σε €305 εκατ. Τα καθαρά έσοδα προμηθειών ανήλθαν στα €333 εκατ. το 2014, με το 88% να προέρχεται από εργασίες εμπορικής τραπεζικής συνολικά έξοδα λειτουργίας του Ομίλου για το 2014 διαμορφώθηκαν στα €1.533 εκατ. Ποσοστό 50% αφορά δαπάνες προσωπικού (€772 εκατ.), το 40% έξοδα διοίκησης (€605 εκατ.) και το 10% αποσβέσεις και λοιπά έξοδα (€156 εκατ.). Τα έξοδα περιλαμβάνουν €74 εκατ. έκτακτα κόστη λόγω προγραμμάτων αποχώρησης προσωπικού στην Ελλάδα και €91 εκατ. έκτακτα έξοδα ενοποίησης εξαγορών. Εξαιρουμένων των εκτάκτων στοιχείων, ο δείκτης κόστος προς έσοδα διαμορφώθηκε στο 56%. Συνέπεια των παραπάνω, η επαναλαμβανόμενη προ φόρων και προβλέψεων κερδοφορία του Ομίλου για το 2014 διαμορφώθηκε στα €957 εκατ. Χωρίς τα έκτακτα έξοδα η επαναλαμβανόμενη προ φόρων και προβλέψεων κερδοφορία του Ομίλου για το 2014 έφτασε τα €1.122 εκατ. Τα αποτελέσματα του 2014 επιβαρύνθηκαν από σημαντικές προβλέψεις για δάνεια που ανήλθαν σε €3.718 εκατ., λόγω της παρατεταμένης ύφεσης στην Ελλάδα και σε συνέχεια των αλλαγών στις εκτιμήσεις της Διοίκησης για το ύψος απομείωσης του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου, που προαναφέρθηκε. Οι προβλέψεις αυτές ως ποσοστό των δανείων ήταν αυξημένες το 2014 στο 5,1% έναντι 2,9% το 2013.

Τα προ φόρων αποτελέσματα διαμορφώθηκαν σε ζημίες €3.047 εκατ., ενώ τα μετά από φόρους αποτελέσματα του Ομίλου για το 2014 που αναλογούν στους μετόχους από τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες διαμορφώθηκαν σε ζημίες €1.972 εκατ.

Τα καθαρά αποτελέσματα του Ομίλου μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες που αναλογούν στους μετόχους διαμορφώθηκαν σε ζημία €1.972 εκατ. στο έτος.⁴⁹

Πίνακας 4.3

Ενοποιημένα στοιχεία (ποσά € εκατ.)

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΜΕΓΕΘΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	31/12/2014	31/12/2013	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	89.290	92.010	-3%
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	54.831	54.279	1%

⁴⁸ Ετήσια Έκθεση της Τράπεζας Πειραιώς 2014

⁴⁹ Ετήσια Έκθεση της Τράπεζας Πειραιώς 2014

ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΩΝ	72.983	76.114	-4%
ΣΩΡΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	(15.840)	(13.748)	15%
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	7.322	8.543	-14%
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	12ΜΗΝΟ 2014	12ΜΗΝΟ 2013	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΤΟΚΩΝ	2.000	1.662	20%
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	333	287	16%
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡ. & ΕΠΕΝΔ. ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	(29)	147	-
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΣΟΔΑ. & ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	220	3.850	-
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	2.524	5.945	-58%
-ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	0	3.810	-
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	(772)	(885)	-13%
ΓΕΝΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	(604)	(626)	-3%
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	(157)	(127)	24%
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ	(1.533)	(1.637)	-6%
-ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΞΟΔΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	(165)	(233)	-
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	991	4.308	-

(ΚΠΦΠ)			
ΕΣΟΔΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΣΕ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	5	(29)	-
ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΑΞΙΑΣ ΔΑΝΕΙΩΝ	(3.757)	(2.218)	69%
ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΛΟΠΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ & ΛΟΠΗΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	(286)	(314)	-9%
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	(3047)	1.748	-
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	1.068	769	39%
ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΑΝΑΛΟΓΟΥΝΤΑ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ	(1.972)	2.532	-
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	7	30	-

Πηγή : www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/annual-reports/ Ετήσια Έκθεση και Έκθεση Εταιρικής 2014 Τράπεζα Πειραιώς.

4.3 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.

Στο σημείο αυτό θα συγκρίνουμε τα στοιχεία που έχουμε συλλέξει και έχουν αναφερθεί παραπάνω της Τράπεζας Πειραιώς τόσο στην Βουλγαρία όσο και στην Ρουμανία.

Αρχικά παρατηρούμε μια μείωση των καταστημάτων στην Ρουμανία το 2014 σε σχέση με το 2013 (από 140 σε 130 καταστήματα) σε αντίθεση με την Βουλγαρία στην οποία ο αριθμός των καταστημάτων έμεινε αμετάβλητος.

Στην συνέχεια παρατηρούμε αύξηση του ενεργητικού της τράπεζας στην Ρουμανία της τάξεως του 13 % (από 1.851 σε 2086 εκατομ. Ευρώ) σε αντίθεση με την Βουλγαρία στην οποία το ενεργητικό μειώθηκε κατά 1 % (από 1.773 σε 1.749 εκατομ. Ευρώ). Μείωση παρατήρησαν και στις δύο χώρες οι χορηγήσεις προ προβλέψεων στην Βουλγαρία μειώθηκαν 1 % (από 1.333 σε 1.323 εκατομ. Ευρώ) ενώ στην Ρουμανία μειώθηκαν 9 % (από 1.660 σε 1.509 εκατομ. Ευρώ).

‘Αύξηση όμως παρατηρούμε στις καταθέσεις και στις δύο χώρες. Στην Ρουμανία αυξήθηκαν 11% (από 1.027 σε 1.141 εκατομ. Ευρώ) ενώ στην Βουλγαρία 25% (από 925 σε 1.152 εκατομ. Ευρώ)

Τέλος παρατηρούμε ότι το ανθρώπινο δυναμικό στην Ρουμανία μειώθηκε κατά 5% (από 1690 εργαζόμενους σε 1.605 εργαζόμενους) σε αντίθεση με την Βουλγαρία στην οποία το ανθρώπινο δυναμικό αυξήθηκε κατά 4 % (από 920 εργαζόμενους σε 953 εργαζόμενους.)

Εύκολα από τα παραπάνω στοιχεία συμπεράνουμε ότι και στις δύο χώρες υπάρχουν αυξομειώσεις με την Βουλγαρία να παρατηρεί μικρότερες μειώσεις από ότι στην Ρουμανία. Αυτό οφείλετε στην οικονομική κρίση την οποία περνάει η χώρα όσο και στην παγκόσμια οικονομική κρίση που ταλανίζει εδώ και μερικά χρόνια τις περισσότερες χώρες της Ευρώπης αλλά και του κόσμου γενικότερα.^{50 51}

4.4 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ

4.4.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ.

Η ανάλυση SWOT⁵² είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού το οποίο χρησιμοποιείται για την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος μίας επιχείρησης, όταν η επιχείρηση πρέπει να λάβει μία απόφαση σε σχέση με τους στόχους που έχει θέσει ή με σκοπό την επίτευξή τους.

⁵⁰ Ετήσια Έκθεση της Τράπεζας Πειραιώς 2014

⁵¹ Έκθεση Εταιρικής Υπευθυνότητας της Τράπεζας Πειραιώς 2014

⁵² Στρατηγική των επιχειρήσεων Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία/ τόμος Α' : θεωρία/ 6η έκδοση/ Παπαδάκης Μ. Καθηγητής ΟΠΑ / εκδόσεις Ε. Μπένου/ Αθήνα 2012

Κατά την ανάλυση SWOT μελετώνται τα δυνατά (Strengths) και αδύνατα (Weaknesses) σημεία μίας επιχείρησης, οργανισμού ή και περιοχής, καθώς και οι ευκαιρίες (Opportunities) και οι απειλές (Threats) που υπάρχουν.

Τα δυνατά και αδύνατα σημεία αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης καθώς προκύπτουν από τους εσωτερικούς πόρους που αυτή κατέχει (π.χ. ικανότητες προσωπικού και στελεχών, ιδιότητες και χαρακτηριστικά της επιχείρησης, τεχνογνωσία, χρηματοοικονομική υγεία και ικανότητα να ανταποκριθεί σε νέες επενδύσεις, κλπ.).

Αντιθέτως οι ευκαιρίες και οι απειλές αντανακλούν μεταβλητές του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης τις οποίες η επιχείρηση θα πρέπει να εντοπίσει, να προσαρμοστεί σε αυτές ή ακόμα και να τις προσαρμόσει όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό (π.χ. είσοδος νέων ανταγωνιστών, ρυθμίσεις στο νομικό περιβάλλον, δημιουργία ή/και εμφάνιση νέων αγορών, κλπ.).

Γενικά, κατά την εφαρμογή της ανάλυσης επιχειρείται να απαντηθούν με όσο το δυνατόν πιο ποσοτικοποιημένο τρόπο ερωτήματα όπως:

Δυνάμεις:

- Ποια είναι τα πλεονεκτήματα;
- Ποιο είναι το πλέον ανταγωνιστικό προϊόν / υπηρεσία;
- Ποιοι είναι οι διαθέσιμοι πόροι που είναι μοναδικοί ή έχουν το μικρότερο συγκριτικά κόστος;
- Τι θεωρούν οι τοπικοί οικονομικοί παράγοντες ως ενδογενή δύναμη της περιοχής;

Αδυναμίες:

- Τι θα μπορούσε να βελτιωθεί;
- Τι θα έπρεπε να αποφευχθεί;
- Τι θεωρούν οι τοπικοί οικονομικοί παράγοντες ως ενδογενή αδυναμία;

Η παραπάνω θεώρηση των Δυνάμεων – Αδυναμιών πραγματοποιείται τόσο από την εσωτερική οπτική, όσο και από την οπτική των «πελατών». Κρίσιμος παράγοντας, ο οποίος επιβάλλει την προσπάθεια ποσοτικοποίησης των δεδομένων αποτελεί η δυνατότητα ρεαλιστικής (αντικειμενικής) αποτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης. Η όλη ανάλυση οφείλει να γίνει συσχετιζόμενη με τον ανταγωνισμό: για παράδειγμα, η παραγωγή ενός

προϊόντος υψηλής ποιότητας, εφόσον παράγεται σε αφθονία και από τον ανταγωνισμό, δεν αποτελεί δύναμη για την περιοχή, αλλά αναγκαιότητα.

Ευκαιρίες

- Ποιες είναι οι καλές ευκαιρίες που προβάλλουν;
- Ποιες είναι οι ενδιαφέρουσες τάσεις που αφορούν την περιοχή;

Χρήσιμες ευκαιρίες μπορεί να θεωρηθούν:

- Αλλαγές στην τεχνολογία και τις αγορές, σε μικρή ή μεγάλη κλίμακα
- Αλλαγές στην κρατική πολιτική στο πεδίο ενδιαφέροντος
- Αλλαγές σε κοινωνικά μοτίβα, πληθυσμιακά προφίλ, αλλαγές τρόπου ζωής
- Τοπικά γεγονότα

Μια συνήθης προσέγγιση εντοπισμού των ευκαιριών έγκειται στην ανασκόπηση των Δυνάμεων και τη διερεύνηση της δυναμικής τους για άνοιγμα ευκαιριών. Εναλλακτικά, ανασκοπούνται οι Αδυναμίες και διερευνάται η δυνατότητα αξιοποίησης ευκαιρίας μέσω της εξάλειψης των. Για παράδειγμα, η μείωση του τεχνολογικού κόστους σε έναν τομέα, αποτελεί ευκαιρία για μια περιοχή η οικονομία της οποίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τομέα αυτό.

Απειλές:

- Ποια εμπόδια εμφανίζονται συνήθως;
- Τι κάνουν οι ανταγωνιστές;
- Εμφανίζονται αλλαγές στις προδιαγραφές για τα ήδη παρεχόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες;
- Οι τεχνολογικές αλλαγές απειλούν ή ακυρώνουν τη υφιστάμενη οικονομία της περιοχής;
- Υπάρχουν χρηματοδοτικά ή χρηματοοικονομικά προβλήματα;
- Αποτελεί κάποια από τις Αδυναμίες πραγματική απειλή για την οικονομία της περιοχής;

4.4.2 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Πίνακας 4.4

SWOT ανάλυση της Τράπεζας Πειραιώς

Δυνατά Σημεία	Αδύνατα Σημεία
1. Το μερίδιο της Τράπεζας Πειραιώς στην Ελλάδα στον τομέα των δανείων ήταν πολύ ισχυρός ενάντια στον ανταγωνισμό. 2. Πανελλαδικά αριθμεί πάνω από 800 καταστήματα και πάνω από 350 στην διεθνή αγορά 3. Ηλεκτρονικό δίκτυο τραπεζικής winbank. 4. Οικονομικές δραστηριότητες στους	1. Περιορισμένη παρουσία σε ολόκληρη την Ευρώπη. Έχει δώσει έμφαση κυρίως στις χώρες της Βαλκανικής Χερσονήσου. 2. Ισχυρή εξάρτηση από την ελληνική οικονομία που αυτή με την σειρά της εξαρτάται από την ευρωπαϊκή ένωση καθώς και εξάρτηση από την ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα όπως όλες πλέον οι ελληνικές τράπεζες.

τομείς των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων, λιανικής τραπεζικής, αγορές κεφαλαίων και επενδυτικής τραπεζικής καθώς και της χρηματοδοτικής μίσθωσης. 5. Δυνατό ανθρώπινο δυναμικό με πάνω από 21.000 εργαζόμενους σε Ελλάδα και εξωτερικό πανεπιστημιακής στην πλειονότητας τους εκπαίδευσης. 6. Πάνω από 6 εκατομμύρια πελάτες σε Ελλάδα και εξωτερικό. 7. Σταθερά μεταξύ των πρώτων ελληνικών τραπεζών σε ικανοποίηση των πελατών της.	
Ευκαιρίες 1. Αυξανόμενη επένδυση στους τομείς της πράσινης επιχειρηματικότητας 2. Έμφαση στην βελτιστοποίηση εσωτερικών διαδικασιών και λειτουργιών	Απειλές 1. Κίνδυνος πτώχευσης του ελληνικού κράτους. 2. συνεχιζόμενη κρίση στην ευρωζώνη. 3. συνεχής υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας 4. αρνητικό ΑΕΠ

	5. απώλεια εισοδημάτων και κοινωνικές αναταραχές με την εφαρμογή των Μνημονίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία μελετήθηκαν οι άμεσες ξένες επενδύσεις στα Βαλκάνια και εξετάστηκε η περίπτωση της Τράπεζας Πειραιώς στην Βουλγαρία και στην Ρουμανία.

Από την μελέτη της παρούσας εργασίας μπορούμε εύλογα να συμπεράνουμε ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις είναι πολύ σημαντικές και αφορούν όχι μόνο τον οργανισμό-τράπεζα ο οποίος την πραγματοποιεί, αλλά παίζουν σημαντικό ρόλο τόσο για την εγχώρια όσο και για την διεθνή αγορά. Το βήμα αυτό της συγκεκριμένης επένδυσης της Τράπεζας Πειραιώς ήταν μέρος της στρατηγικής του ομίλου και του οράματος ανάπτυξης της σε άλλες αγορές. Την δεκαετία του 2000 η Τράπεζα Πειραιώς άρχισε τις επενδύσεις της στα Βαλκάνια με εξαγορές και μετέπειτα ίδρυση καταστημάτων στις χώρες αυτές, η επιλογή των αγορών αυτών δεν ήταν τυχαία καθώς οι αγορές αυτές ήταν παρθένες και είχαν πολλές και μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης. Από την περίοδο εκείνη μέχρι και σήμερα η πορεία των επενδύσεων στα Βαλκάνια ήταν ανοδική, με εξαίρεση τα τελευταία χρόνια που με την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης τόσο στην χώρα μας όσο και σε διεθνές επίπεδο η πορεία αυτή σταθεροποιήθηκε. Η κάθε τράπεζα είχε ως στρατηγική να διατηρήσει την παρουσία της σε συγκεκριμένες χώρες των Βαλκανίων, η Τράπεζα Πειραιώς έχει επιλέξει τις αγορές της Ρουμανίας της Βουλγαρίας και της Κύπρου για να εδραιωθεί και να αναπτυχθεί ενώ έχει απεμπλακεί από την αγορά της Ουκρανίας και της Αιγύπτου.

Ένα σημαντικό συμπέρασμά που αποκομίσαμε από την παραπάνω έρευνα είναι ότι η επένδυση της Τράπεζας Πειραιώς τόσο στην Βουλγαρία όσο και στην Ρουμανία ήταν ιδιαίτερα επιτυχής και αυτό αποδεικνύεται τόσο από τα κερδοφόρα αποτελέσματα που έχει φέρει την Τράπεζα (εκτός των τελευταίων ετών που υπάρχει μικρή μείωση σε σχέση με άλλες επενδύσεις που έχει κάνει η Τράπεζα σε άλλες χώρες λόγω της οικονομικής και της Τραπεζικής κρίσης που επικρατεί) όσο και από την απόφαση της Τράπεζας να επιλέξει τις συγκεκριμένες αγορές για να εδραιωθεί.

Παρά την οικονομική και τραπεζική κρίση που επικρατεί ο όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς είναι ικανοποιημένος με τα αποτελέσματα που επιφέρουν οι τράπεζες τόσο στην Βουλγαρία όσο και στην Ρουμανία. Τα ικανοποιητικά αποτελέσματα αυτά οφείλονται όμως και στην διοίκηση των τραπεζών αυτών γιατί εκμεταλλεύτηκαν όχι μόνο ότι οι αγορές των δύο αυτών χωρών είναι παρθένες, αλλά και το μεγάλο κύμα Ελλήνων το οποία εγκαταστάθηκε στις χώρες αυτές. Εκμεταλλεύτηκε ακόμα το ευνοϊκό οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον που προσφέρουν, το σταθερό φορολογικό καθεστώς που υπάρχει, και αναφερθήκαμε εκτενέστερα παραπάνω, τα φθηνά εργατικά χέρια και την μειωμένη γραφειοκρατία. Αποτέλεσμα της στρατηγικής αυτής που ακολούθησε ήταν η γρήγορη αντίληψη της τραπεζικής κρίσης από τα στελέχη της τράπεζας που είχε ως αποτέλεσμα μικρές μόνο μειώσεις στο χαρτοφυλάκιο, στην ρευστότητα και στις καταθέσεις, που είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το 2014 αυξήθηκαν τόσο στην Ρουμανία όσο και στην Βουλγαρία σημαντικά σε ποσοστό 11%. και 25% αντίστοιχα.

Τελειώνοντας, πρέπει αναφέρουμε ότι η Τράπεζα Πειραιώς είναι μια εκ των ισχυρότερων τραπεζών τόσο στην Βουλγαρία όσο και στην Ρουμανία και οι επενδύσεις αυτές ήταν κερδοφόρες για τον Όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Διαδικτυακοί Τόποι

1. www.oikonomia.com
2. <https://el.wikipedia.org>
3. www.bankofgreece.gr
4. www.aueb.gr
5. www.wordpress.com /Οι Ελληνικές επενδύσεις στα Βαλκάνια.
6. www.enikonomia.gr /Άρθρο: Η κρίση επηρέασε τις Ελληνικές επενδύσεις στα Βαλκάνια (06/02/2015)
7. europa.eu/about-eu/countries/member-countries/Bulgaria/index-el.htm
8. europa.eu/about-eu/countries/member-countries/Romania/index-el.htm
9. www.capital.gr / Άρθρο: Ίδρυση εταιρείας στην Βουλγαρία- Αλήθειες και Ψέματα του Γιώργου Δαλιάνη / διευθύνων σύμβουλος της Action A.E.
10. www.livepedia.gr / Βουλγαρία
11. www.livepedia.gr / Ρουμανία
12. www.investing.com /central-banks/ Bulgarian-national-bank
13. www.investing.com /central-banks/ Romania-national-bank
14. www.agora.mfa.gr / agora/images/docs / ετήσια έκθεση για τις οικονομικές εξελίξεις και τα την πορεία των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας- Βουλγαρίας / Οκτώβριος 2014/ πρεσβεία Ελλάδος στη Σόφια
15. www.agora.mfa.gr / Οδηγός Επιχειρείν / θεσμικό επενδυτικό πλαίσιο στην Ρουμανία / κανόνες και πρότυπα εμπορίου 2014-2015/ πρεσβεία Ελλάδος στο Βουκουρέστι.
16. www.piraeusbank.gr/
17. www.piraeusbankgroup.com/el/group-profile/groups-presence/bulgaria
18. www.piraeusbankgroup.com/el/group-profile/groups-presence/romania
19. www.government.bg/
20. www.fdi.net /country

21. www.centralbank.gov.cy
22. www.voria.gr / Άρθρο : Παραμένουν δυνατές οι Ελληνικές Επιχειρήσεις στα Βαλκάνια
23. www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/annual-reports/ / Ετήσια Έκθεση και Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης 2014 Τράπεζα Πειραιώς.

Ελληνική

- 1.Σημειώσεις μαθήματος Διεθνείς Επενδύσεις , Καθηγητή Παντελή Παντελίδη Πανεπιστημίου Πειραιώς περίοδος Μάρτιος 2015 –Ιούνιος 2015
- 2.Επιστημονικό Περιοδικό Marketing-Management/ Παλμός επιχειρήσεων – Οι Ελληνικές επενδύσεις στα Βαλκάνια
- 3.Πετράκης, Χρηματοοικονομικό και τραπεζικό σύστημα, εκδόσεις Πετράκης, 2002
- 4.Αριστείδης Μπιτζένης / Η δυναμική των Βαλκανίων και η μετάβαση των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης στην οικονομία της αγοράς / τόμος Β' /εκδόσεις Σταμούλης 2003
- 5.Εφημερίδα Καθημερινή /Άρθρο : Γυρίζουν σελίδα στα Βαλκάνια οι ελληνικές τράπεζες / Γιάννης Παπαδογιάννης / 23/11/2014
- 6.Στρατηγική των επιχειρήσεων Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία/ τόμος Α' : θεωρία/ 6η έκδοση/ Παπαδάκης Μ. Καθηγητής ΟΠΑ / εκδόσεις Ε. Μπένου/ Αθήνα 2012
7. Κυρκίλης , Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, Εκδόσεις Κριτική , Αθήνα 2002